EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 18. 11. 2020
COM(2020) 740 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Správa o fungovaní európskeho trhu s uhlíkom

Obsah

Zoznam akronymov a skratiek 2

1. ÚVOD 4

2. INFRAŠTRUKTÚRA EU ETS 6

2.2. Register Únie a protokol transakcií Európskej únie (EUTL) 8

3. FUNGOVANIE TRHU S UHLÍKOM V ROKU 2019 9

3.1. Ponuka: kvóty uvedené do obehu 10

3.1.1. Strop 10

3.1.2. Vydané kvóty 13

3.1.2.1. Bezodplatné prideľovanie kvót 13

3.1.2.2. Obchodovanie s kvótami formou aukcie 15

3.1.2.3. Výnimka z úplného obchodovania s kvótami na účely výroby elektrickej energie a tepla 19

3.1.2.4. Program NER300 21

3.1.2.5. Inovačný fond 23

3.1.2.6. Modernizačný fond 24

3.1.2.7. Kompenzácia nepriamych nákladov na emisie oxidu uhličitého 25

3.1.3. Medzinárodné kredity 27

3.2. Dopyt: kvóty stiahnuté z obehu 28

3.3. Dosiahnutie rovnováhy medzi ponukou a dopytom 29

4. LETECKÁ DOPRAVA 32

5. DOHĽAD NAD TRHOM 35

6. MONITOROVANIE, NAHLASOVANIE A OVEROVANIE EMISIÍ 37

7. PREHĽAD ADMINISTRATÍVNYCH OPATRENÍ 39

8. SÚLAD A PRESADZOVANIE 40

9. ZÁVERY A VÝHĽAD 42

PRÍLOHA 44

Zoznam akronymov a skratiek

AVR	Nariadenie o akreditácii a overovaní
CA	Príslušný orgán
CCS	Zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého
CCU	Zachytávanie a využívanie oxidu uhličitého
CDM	Mechanizmus čistého rozvoja
CER	Certifikované zníženia emisií
CORSIA	Systém kompenzácie a znižovania emisií CO_2 pre medzinárodné letectvo
CSCF	Medziodvetvový korekčný faktor
EA	Európska spolupráca pre akreditáciu
EHP	Európsky hospodársky priestor
EEX	Európska energetická burza
EIB	Európska investičná banka
ERU	Jednotky zníženia emisií
ESMA	Európsky orgán pre cenné papiere a trhy
EU ETS	Systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Európskej únii
EUTL	Protokol transakcií Európskej únie
GHG	Skleníkový plyn
ICAO	Medzinárodná organizácia civilného letectva
ICE	InterContinental Exchange Futures Europe (burza na elektronické obchodovanie s opciami a futuritami)
InnovFin EDP	Energetické demonštračné projekty InnovFin
JI	Spoločné plnenie
MAR	Nariadenie o zneužívaní trhu
MiFID2	Smernica o trhoch s finančnými nástrojmi
MiFIR	Nariadenie o trhoch s finančnými nástrojmi
MRR	Nariadenie o monitorovaní a nahlasovaní
MRVA	Monitorovanie, nahlasovanie, overovanie a akreditácia
MSR	Trhová stabilizačná rezerva
NAB	Vnútroštátny akreditačný orgán
NER	Rezerva pre nových účastníkov

OTC	Mimoburzové trhy
PFC	Úplne fluórované uhľovodíky
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
SARP	Štandardy a odporúčania CORSIA
TNAC	Celkové množstvo kvót v obehu

1. ÚVOD

Systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Európskej únii (EU ETS) je od roku 2005 základným kameňom stratégie EÚ zameranej na zníženie emisií skleníkových plynov (GHG) v priemysle a pri výrobe elektrickej energie a tepla. Výrazne prispieva k dosiahnutiu celkového cieľa EÚ do roka 2020 znížiť emisie GHG o 20 % oproti úrovniam z roka 1990, pričom EÚ je na dobrej ceste k prekročeniu tohto cieľa.

Táto správa o fungovaní európskeho trhu s uhlíkom sa predkladá v súlade s požiadavkami článku 10 ods. 5 a článku 21 ods. 2 smernice 2003/87/ES[1] (smernica o EU ETS). Účelom správy je každoročne poskytovať prehľad aktuálneho vývoja na európskom trhu s uhlíkom. Správa sa týka roka 2019, ale uvádza sa v nej aj vývoj v prvej polovici roka 2020.

Pri úvahách o nasledujúcom desaťročí Komisia vo svojom oznámení o pláne cieľov v oblasti klímy do roku 2030[2] navrhla zvýšiť cieľ EÚ spočívajúci v znížení emisií GHG do roku 2030, a to zo 40 % na aspoň 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990. Na dosiahnutie tohto ambicióznejšieho cieľa Komisia do júna 2021 preskúma a v prípade potreby navrhne revíziu všetkých príslušných politík súvisiacich s klímou. Zreviduje sa aj EU ETS ako súčasť širšieho balíka právnych predpisov v rámci Európskej zelenej dohody[3] vrátane prípadného rozšírenia systému do nových sektorov.

Po revízii smernice o EU ETS[4] začali prebiehať opatrenia na vykonávanie fázy 4[5], ktoré rýchlo napredujú. Za uplynulý rok sa prijali vykonávacie právne predpisy týkajúce sa úprav súvisiacich s bezodplatným prideľovaním na základe zmien na úrovni činnosti[6] a prevádzkovania modernizačného fondu[7] a bola dokončená druhá revízia nariadenia o obchodovaní formou aukcie[8], aby sa splnili požiadavky pre fázu 4 (pozri oddiely 3.1.2.1, 3.1.2.2 a 3.1.2.6). V súčasnosti sa pracuje na finalizácii zostávajúcich vykonávacích predpisov, aby sa mohli prijať do januára 2021.

---

1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

2 COM(2020) 562 final – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030 Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov – Plán cieľov v oblasti klímy do roku 2030.

3 COM(2019) 640 final – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Európska zelená dohoda.

4 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/410 zo 14. marca 2018, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES s cieľom zlepšiť nákladovo efektívne znižovanie emisií a investície do nízkouhlíkových technológií a rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 (Ú. v. EÚ L 76, 19.3.2018, s. 3).

5 EU ETS sa reguluje vo fázach. Fáza 3 zahŕňa obdobie rokov 2013 – 2020, kým fáza 4 obdobie rokov 2021 – 2030.

6 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1842 z 31. októbra 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokiaľ ide o ďalšie ustanovenia týkajúce sa úprav súvisiacich s bezodplatným prideľovaním emisných kvót v dôsledku zmien na úrovni činnosti (Ú. v. EÚ L 282, 4.11.2019, s. 20).

7 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1001 z 9. júla 2020, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokiaľ ide o prevádzkovanie modernizačného fondu na podporu investícií na modernizáciu energetických systémov a zlepšenie energetickej efektívnosti niektorých členských štátov (Ú. v. EÚ L 221, 10.7.2020, s. 107).

8 Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1868 z 28. augusta 2019, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1031/2010 s cieľom zosúladiť obchodovanie s kvótami formou aukcie s pravidlami EU ETS na obdobie rokov 2021 až 2030 a s klasifikáciou kvót ako finančných nástrojov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ (Ú. v. EÚ L 289, 8.11.2019, s. 9).

Od uverejnenia poslednej správy o trhu s uhlíkom[9] sa ukazovateľ prebytku trhovej stabilizačnej rezervy uverejnil štvrtýkrát a ukázal, že v roku 2019 klesol prebytok kvót na približne 1,39 miliardy kvót z 1,65 miliardy v roku 2018[10]. Na základe tohto ukazovateľa a revidovaných právnych predpisov týkajúcich sa EU ETS sa v roku 2020 zníži aukčná ponuka o približne 375 miliónov kvót (takmer 35 %) (pozri oddiel 3.3).

V roku 2019 došlo v porovnaní s rokom 2018 k výraznému poklesu emisií zo stacionárnych zariadení, a to o 9,1 % (pozri oddiel 3.2). Za týmto znížením stálo najmä odvetvie elektriny, v ktorom klesli emisie o takmer 15 % vďaka tomu, že uhlie bolo nahradené elektrinou z obnoviteľných zdrojov a elektrinou vyrobenou spaľovaním zemného plynu. Spolu s týmto posledným znížením sa celkové emisie zo stacionárnych zariadení od začiatku fázy 3 EU ETS znížili o takmer 20 %. V sektore letectva emisie naďalej rástli, pričom sa zaznamenal mierny nárast o 1 % v porovnaní s rokom 2018 (pozri oddiel 4).

Došlo aj k významnému politickému vývoju v súvislosti s ETS, napríklad 1. januára 2020 nadobudla platnosť dohoda o prepojení EU ETS so švajčiarskym ETS a po nadobudnutí platnosti dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ sa zrušilo pozastavenie procesov bezodplatného prideľovania emisných kvót a obchodovania s nimi formou aukcie zo strany Veľkej Británie (pozri oddiel 2.2).

V neposlednom rade došlo v marci a apríli 2020 v dôsledku krízy spôsobenej ochorením COVID-19 k výraznému krátkodobému poklesu ceny uhlíka. Napriek tomu zostal signál o cene uhlíka v období od januára 2019 do konca júna 2020 stabilný na priemernej hodnote približne 24 EUR[11]. Len v roku 2019 príjmy z obchodovania s kvótami ETS formou aukcie presiahli 14 miliárd EUR a v priebehu prvých šiestich mesiacov roka 2020 presiahli 7,9 miliardy EUR. Na základe údajov, ktoré členské štáty predložili v priebehu roka 2019, sa celkovo 77 % týchto príjmov vynaložilo (alebo plánovalo vynaložiť) na stanovené účely súvisiace s klímou a energiou (pozri oddiel 3.1.2.2).

Pokiaľ nie je uvedené inak, údaje použité v tejto správe sú informácie, ktoré sú verejne dostupné a ktorými Komisia disponovala k júnu 2020[12]. Všeobecné a opisné informácie o EU ETS sa v celej správe uvádzajú v rámčekoch.

[9] Správa o trhu s uhlíkom z roku 2019 sa nachádza na stránke: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52019DC0557R(01).

[10] C(2020) 2835 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf.

[11] Zdroj: ICE.

[12] Koncovým dátumom bol 30. jún 2020.

2. INFRAŠTRUKTÚRA EU ETS

2.1. Zahrnuté činnosti, zariadenia a prevádzkovatelia lietadiel

EU ETS v súčasnosti funguje v 27 členských štátoch EÚ, na Islande, v Lichtenštajnsku a v Nórsku, ako aj v Spojenom Kráľovstve do konca roka 2020. Od 1. januára 2020 je EU ETS prepojený aj so švajčiarskym trhom s uhlíkom (pozri oddiel 2.2). Od roku 2021 bude EU ETS zahŕňať okrem krajín EÚ a krajín patriacich do EHP/EZVO aj zariadenia na výrobu elektriny v Severnom Írsku. Týmto systémom sa regulujú emisie z takmer 11 000 elektrární a výrobných zariadení, ako aj z činností približne 600 prevádzkovateľov lietadiel, ktoré lietajú z letísk a na letiská v rámci EHP. Vzťahuje sa približne na 38 % emisií skleníkových plynov v EÚ.

Vo fáze 3 EU ETS (2013 – 2020)* sa odvetvia so stacionárnymi zariadeniami, na ktoré sa vzťahuje EU ETS, radia medzi energeticky náročné odvetvia vrátane elektrární a iných spaľovacích zariadení s menovitým tepelným príkonom > 20 MW (okrem zariadení na nebezpečný alebo komunálny odpad), ropných rafinérií, koksárenských pecí, železiarní a oceliarní, výroby cementového slinku, skla, vápna, tehál, keramiky, celulózy, papiera a lepenky, hliníka, petrochemických výrobkov, amoniaku, kyseliny dusičnej, kyseliny adipovej, glyoxálu a kyseliny glyoxylovej, zachytávania CO_2, potrubnej prepravy a geologického ukladania CO_2.

Rozsah pôsobnosti EU ETS v odvetví letectva bol v rokoch 2013 – 2016 obmedzený len na lety v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), aby sa v rámci Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO) zachovalo smerovanie k medzinárodnej dohode na kontrolu emisií skleníkových plynov z leteckej dopravy. Aby sa aj naďalej podporovalo smerovanie a aby sa uľahčilo sfunkčnenie systému kompenzácie a znižovania emisií CO_2 pre medzinárodné letectvo (CORSIA) uplatňovaného organizáciou ICAO, ako aj na uľahčenie sfunkčnenia schémy sa v roku 2017 platnosť obmedzenia na lety v rámci EHP predĺžila do roka 2023 (pozri oddiel 4).

Systém EU ETS zahŕňa emisie oxidu uhličitého (CO_2), emisie oxidu dusného (N_2O) z výroby kyseliny dusičnej, kyseliny adipovej, glyoxálu a kyseliny glyoxylovej a emisie úplne fluórovaných uhľovodíkov (PFC) z výroby hliníka. Napriek tomu, že účasť na systéme EU ETS je povinná, v niektorých odvetviach sú zahrnuté len zariadenia presahujúce určitú veľkosť. Zúčastnené krajiny môžu navyše vylúčiť zo systému malé zariadenia (emitujúce menej ako 25 000 ton ekvivalentu CO_2), ak sú zavedené alternatívne a ekvivalentné opatrenia. Vo fáze 4 (2021 – 2030) možno veľmi malé zdroje emisií (s nahlásenými emisiami v množstve menej ako 2 500 ton ekvivalentu CO_2 za posledné tri roky) vylúčiť zo systému EU ETS pod podmienkou existencie zjednodušených opatrení týkajúcich sa monitorovania s cieľom posúdiť množstvo ich emisií. Zúčastnené krajiny môžu do systému EU ETS začleniť aj ďalšie odvetvia a skleníkové plyny (tzv. opt-in).

* Informácie o fázach 1 a 2 systému EU ETS sa nachádzajú na stránke: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_sk.

V správach podľa článku 21, ktoré predložili zúčastnené krajiny[13] v roku 2020, sa uvádza, že v roku 2019 patrilo do ETS celkovo 10 569 zariadení s potrebnými povoleniami ETS.

Emisie z biomasy spotrebovanej v zariadeniach patriacich do systému ETS sa v roku 2019 zvýšili o 4 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom, kým emisie z uhlia poklesli o 19 %, čo prispelo k výraznému zníženiu emisií z odvetvia elektriny o 15 %. Pokiaľ ide o samotné palivá, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch aj v roku 2019 sa v rámci systému EU ETS naďalej spaľovali prevažne fosílne palivá. V súvislosti s 2 197 zariadeniami (20,8 % z celkového počtu zariadení) však 29 krajín nahlásilo aj využívanie biomasy. Najvyšší percentuálny podiel emisií z biomasy v porovnaní s emisiami, na ktoré sa vzťahuje systém EU ETS, podľa jednotlivých krajín oznámila Litva: 68 %. Dve krajiny (LI a MT) nenahlásili žiadne využívanie biomasy. Celkové emisie z biomasy v roku 2019 predstavovali približne 170 miliónov ton CO_2 (11 % v porovnaní s emisiami nahlásenými v rámci EU ETS), čo predstavuje jasný nárast zo 145 miliónov ton CO_2 v roku 2018 (8 % v porovnaní s emisiami nahlásenými v rámci EU ETS). Z toho 99,2 % bolo nulových[14]. V roku 2019 bolo prvýkrát oznámené použitie malého množstva biopaliva. Dvaja prevádzkovatelia lietadiel (jeden v DE a jeden v SE) oznámili, že v roku 2019 tvorili biopalivá 0,01 % ich emisií z leteckej dopravy v systéme ETS.

Pokiaľ ide o kategórie zariadení na základe ročných emisií[15], z údajov za rok 2019 vyplýva, že tak ako v predchádzajúcich rokoch 72 % zariadení je zaradených do kategórie A, 21 % do kategórie B a 7 % do kategórie C. Ako „zariadenia s nízkymi emisiami“[16] bolo nahlásených 6 053 zariadení (57 % z celkového počtu).

Pokiaľ ide o činnosti EU ETS dodatočne uvedené v zozname pre emisie iné ako CO_2, 13 krajín (DE, FR, EL, ES, IS, IT, NL, NO, RO, SE, SI, SK a UK) nahlásilo vydané povolenia pre primárnu výrobu hliníka a úplne fluórovaných uhľovodíkov (PFC), kým 21 krajín (všetky okrem CY, DK, EE, IE, IS, LI, LU, LV, MT a SI) nahlásilo vydané povolenia pre výrobu kyseliny dusičnej a emisie N_2O. Ostatné odvetvia N_2O – výroba kyseliny adipovej bola nahlásená v troch krajinách (DE, FR a IT) a výroba glyoxálu a kyseliny glyoxylovej v dvoch krajinách (DE a FR). Činnosti zachytávania a ukladania CO_2 oznámili len Nórsko a Rakúsko.

---

13 Slovným spojením „správy podľa článku 21“ sa myslia správy, ktoré predložili členské štáty na základe požiadaviek uvedených v článku 21 smernice o EU ETS. V tejto súvislosti medzi „zúčastnené krajiny“ alebo jednoducho „krajiny“ patrí 27 členských štátov EÚ, Spojené kráľovstvo a krajiny EHP (Island, Nórsko a Lichtenštajnsko).

14 V systéme EU ETS je emisný faktor pre biomasu stanovený na nulu, ak je splnené vymedzenie pojmu „biomasa“ a ak sú v prípade biopalív alebo biokvapalín splnené kritériá trvalej udržateľnosti podľa článku 17 ods. 1 smernice 2009/28/ES (smernica o obnoviteľných zdrojoch energie). Pri nulových emisiách sa nemusia odovzdávať žiadne kvóty. V správach predložených podľa článku 21 v roku 2020 dve zúčastnené krajiny (LV a DK) oznámili len energetický obsah biomasy s nulovou hodnotou, a nie skutočné emisie. Ich emisie sa preto v uvedenom súčte nezohľadňujú.

15 Zariadenia kategórie C emitujú viac ako 500 000 ton ekvivalentu CO_2 ročne, zariadenia kategórie B emitujú 50 000 až 500 000 ton ekvivalentu CO_2 ročne a zariadenia kategórie A emitujú menej ako 50 000 ton ekvivalentu CO_2 ročne. Pozri nariadenie Komisie (EÚ) č. 601/2012 z 21. júna 2012 o monitorovaní a nahlasovaní emisií skleníkových plynov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 181, 12.7.2012, s. 30).

16 Zariadenia s nízkymi emisiami sú podmnožinou zariadení kategórie A, ktoré emitujú menej ako 25 000 ton ekvivalentu CO_2 ročne [pozri článok 47 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 601/2012].

Rovnako ako v uplynulom roku sedem krajín (ES, FR, HR, IS, IT, SI a UK) využilo možnosť vylúčiť zo systému EU ETS malé zdroje emisií v súlade s článkom 27 smernice o EU ETS. Emisie vylúčené za rok 2019 predstavovali 3,81 milióna ton CO_2 (približne 0,25 % z celkových emisií zo stacionárnych zariadení v systéme EU ETS v porovnaní s 0,17 % v predchádzajúcom roku).

Podľa správ predložených v súlade s článkom 21 v roku 2020 osem krajín (BE, DK, FR, HR, HU, LI, LT a NL) rovnako ako v predchádzajúcich rokoch využilo ustanovenie podľa článku 13 nariadenia o monitorovaní a nahlasovaní (MRR)[17] s cieľom umožniť používanie zjednodušených plánov monitorovania v nízko rizikových prípadoch pri stacionárnych zariadeniach. Pokiaľ ide o prevádzkovateľov lietadiel s nízkymi emisiami, dve krajiny (BE a IS) nahlásili využívanie tohto ustanovenia v roku 2019.

V roku 2019 bolo nahlásených 611 prevádzkovateľov lietadiel, ktorí mali plán monitorovania (o 7 % menej ako v roku 2018). Z nahlásených prevádzkovateľov bolo 50 % (308) komerčných, kým zvyšných 50 % (303) bolo nekomerčných.[18] Celkovo 262 (43 %) možno považovať za malé zdroje emisií [v porovnaní s 287 (44 %) v roku 2018].

2.2. Register Únie a protokol transakcií Európskej únie (EUTL)

V rámci registra Únie a protokolu transakcií Európskej únie (EUTL) sa sleduje vlastníctvo všeobecných kvót a kvót pre leteckú dopravu, pričom sa na tento účel zaznamenávajú množstvá držané na účtoch a transakcie medzi účtami. Navyše sa v týchto systémoch zaznamenávajú emisie zo stacionárnych zariadení a z činností prevádzkovateľov lietadiel, ako aj plnenie povinností vyplývajúcich z týchto emisií. Obidva systémy vedie a spravuje Komisia, kým kontaktným miestom pre majiteľov a zástupcov účtov (spoločnosti a fyzické osoby) ostávajú vnútroštátni správcovia registra v zúčastnených krajinách. Zatiaľ čo v registri Únie sa vedú účty a zaznamenávajú informácie o plnení povinností, prostredníctvom EUTL sa automaticky kontrolujú, zaznamenávajú a povoľujú všetky transakcie medzi účtami, čím sa zabezpečuje, aby boli všetky prevody v súlade s pravidlami EU ETS.

Údaje zaznamenané v registri Únie a EUTL sú dôležitým zdrojom informácií pre rôzne typy výkazov v systéme EU ETS, ako je výpočet ukazovateľa prebytku trhovej stabilizačnej rezervy (pozri oddiel 3.3) a správy predkladané Európskou environmentálnou agentúrou. Prostredníctvom EUTL sa zabezpečuje aj transparentnosť v systéme EU ETS uverejňovaním* informácií o súlade stacionárnych zariadení a prevádzkovateľov lietadiel s ustanoveniami o ETS a o transakciách medzi účtami.

* Informácie, ktoré uverejňuje EUTL, sa nachádzajú na stránke: https://ec.europa.eu/clima/ets/.

[17] Nariadenie Komisie (EÚ) č. 601/2012 z 21. júna 2012 o monitorovaní a nahlasovaní emisií skleníkových plynov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 181, 12.7.2012, s. 30).

[18] Príkladom komerčného prevádzkovateľa lietadiel môže byť letecká spoločnosť v oblasti osobnej dopravy poskytujúca služby širokej verejnosti. Príkladom nekomerčného prevádzkovateľa lietadiel je súkromné lietadlo.

Register Únie, EUTL a verejné webové sídlo EUTL boli v roku 2019 plne funkčné nepretržite počas 365 dní, pričom v dôsledku technických inovácií sa vyskytli len malé prerušenia, ktorých celková dĺžka predstavovala približne 7 hodín.

Od 1. januára 2019 Komisia pozastavila[19] v prípade Spojeného kráľovstva všetky procesy týkajúce sa bezodplatného prideľovania kvót, obchodovania formou aukcie a výmeny medzinárodných kreditov v súlade s ochrannými opatreniami[20] na ochranu environmentálnej integrity EU ETS v prípadoch, keď sa na členský štát, ktorý vystupuje z EÚ, prestane uplatňovať právo EÚ. Toto pozastavenie sa automaticky zrušilo 1. februára 2020, keď nadobudla platnosť dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva[21] z EÚ, ktorou sa zabezpečilo, že zariadenia a prevádzkovatelia lietadiel vo Veľkej Británii dokončia plnenie svojich povinností vyplývajúcich z emisií v roku 2019 a 2020.

Dohoda o prepojení EU ETS so švajčiarskym ETS[22] nadobudla platnosť 1. januára 2020. Na sfunkčnenie prepojenia medzi systémami obchodovania s emisiami sa strany dohodli na predbežnom riešení[23], na základe ktorého sa prepoja obidva registre a umožní sa prevod kvót medzi nimi. Predbežné riešenie začalo fungovať 21. septembra 2020.

V marci 2019 bolo prijaté delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1122[24], ktorým sa stanovujú pravidlá fungovania registra Únie v rokoch 2021 – 2030. Technické vykonávanie nových pravidiel zavedených nariadením práve prebieha a nové funkcie budú v registri Únie dostupné od 1. januára 2021.

3. FUNGOVANIE TRHU S UHLÍKOM V ROKU 2019

V tomto oddiele sa uvádzajú informácie o aspektoch súvisiacich s ponukou kvót a dopytom po kvótach v systéme EU ETS. Pokiaľ ide o stranu ponuky, zahrnuté sú informácie týkajúce sa stropov, bezodplatného prideľovania kvót, obchodovania formou aukcie, výnimky z úplného obchodovania formou aukcie v odvetví výroby elektrickej energie a tepla (článok 10c), programu NER300 a príprav na zavedenie inovačného aj modernizačného fondu, využívania medzinárodných kreditov, ako aj oddiel o systémoch kompenzácie nepriamych nákladov na emisie oxidu uhličitého.

Na strane dopytu sa uvádzajú informácie o množstve overených emisií. Následne sa uvádzajú informácie o dosahovaní rovnováhy medzi rôznymi prvkami dopytu a ponuky kvót na trhu s uhlíkom prostredníctvom trhovej stabilizačnej rezervy (MSR).

---

19 Rozhodnutie Komisie C(2018) 8707 zo 17. decembra 2018 o poverení centrálneho správcu dočasne pozastaviť schválenie príslušných postupov pre Spojené kráľovstvo prostredníctvom protokolu transakcií Európskej únie týkajúceho sa bezodplatného prideľovania kvót, obchodovania formou aukcie a výmeny medzinárodných kreditov.

20 Nariadenie Komisie (EÚ) 2018/208 z 12. februára 2018, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 389/2013, ktorým sa zriaďuje register Únie (Ú. v. EÚ L 39, 13.2.2018, s. 3).

21 Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2019/C 384 I/01) (Ú. v. EÚ C 384 I, 12.11.2019, s. 1).

22 Dohoda medzi Európskou úniou a Švajčiarskou konfederáciou o prepojení ich systémov obchodovania s emisiami skleníkových plynov (Ú. v. EÚ L 322, 7.12.2017, s. 3).

23 https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/markets/docs/decision_201902_swiss_ets_linking.pdf.

24 Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1122 z 12. marca 2019, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokiaľ ide o fungovanie registra Únie (Ú. v. EÚ L 177, 2.7.2019, s. 3).

3.1. Ponuka: kvóty uvedené do obehu

3.1.1. Strop

Strop je maximálne absolútne množstvo skleníkových plynov, ktoré môžu emitovať subjekty, na ktoré sa vzťahuje daný systém, aby sa zabezpečilo splnenie cieľového zníženia emisií, ktoré musí zodpovedať počtu kvót uvedených do obehu počas obdobia obchodovania. Spoločný celoeurópsky strop sa uplatňuje v rámci celého systému EU ETS.

Strop emisií pre stacionárne zariadenia na rok 2013 bol stanovený na 2 084 301 856 kvót. Tento strop sa každoročne znižuje o koeficient lineárneho zníženia zodpovedajúci 1,74 % priemerného celkového množstva kvót, ktoré boli každoročne vydané v rokoch 2008 – 2012, čím sa zabezpečí, že maximálny počet kvót, ktoré môžu používať stacionárne zariadenia, bude v roku 2020 o 21 % nižší ako v roku 2005.

Strop emisií pre odvetvie leteckej dopravy sa pôvodne stanovil na 210 349 264 kvót pre leteckú dopravu ročne, čo je o 5 % menej ako priemerná ročná úroveň emisií z leteckej dopravy v rokoch 2004 – 2006. Strop sa 1. januára 2014 zvýšil o 116 524 kvót pre leteckú dopravu vzhľadom na to, že sa do systému EU ETS pripojilo Chorvátsko. Tento strop mal odrážať právne predpisy z roka 2008*, v ktorých sa do systému EU ETS zahŕňali všetky lety smerujúce z EHP, do EHP a v rámci EHP. Rozsah pôsobnosti EU ETS však bol v rokoch 2013 – 2016 dočasne obmedzený na lety v rámci EHP s cieľom podporiť vypracovanie globálneho opatrenia ICAO na stabilizáciu emisií z medzinárodnej leteckej dopravy na úrovniach roka 2020. Z toho dôvodu bol počet kvót pre leteckú dopravu uvedených do obehu v rokoch 2013 – 2016 výrazne nižší ako pôvodný strop. V záujme podpory vypracovania globálneho opatrenia ICAO došlo v roku 2017 k predĺženiu obmedzenia týkajúceho sa letov v rámci EHP do roka 2023 (pozri oddiel 4).

Vo fáze 4 systému EU ETS (2021 – 2030) sa strop pre stacionárne zariadenia a leteckú dopravu zníži o koeficient lineárneho zníženia zodpovedajúci 2,2 %.

* Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/101/ES z 19. novembra 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/ES s cieľom začleniť činnosti leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v rámci Spoločenstva.

V tabuľke 1 sú uvedené údaje o strope pre stacionárne zariadenia a počet kvót pre leteckú dopravu ročne uvedené do obehu[25] pre každý rok počas fázy 3 systému EU ETS.

[25] Počet kvót pre leteckú dopravu uvedených do obehu od roku 2013 je výsledkom prístupu zdola nahor vychádzajúceho z bezodplatného prideľovania kvót (určeného pre činnosť prevádzkovateľov v rámci EHP na základe referenčných hodnôt podľa činností). Počet vydražených kvót sa potom odvodí na základe skutočnosti, že bezodplatné prideľovanie (vrátane osobitnej rezervy na neskoršiu distribúciu rýchlo rastúcim prevádzkovateľom lietadiel a novým účastníkom) by malo predstavovať 85 % a obchodovanie formou aukcie 15 % z celkového množstva.

Tabuľka 1: Strop EU ETS na roky 2013 – 2020

Rok	Ročný strop (zariadenia)	Ročné kvóty pre leteckú dopravu uvedené do obehu[26]
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 909 585
2019	1 854 716 381	38 946 562
2020	1 816 452 135	

Dňa 1. februára 2020 nadobudla platnosť dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie[27]. Smernica o EU ETS sa na Spojené kráľovstvo vzťahuje do 31. decembra 2020 a v súlade s protokolom o Írsku a Severnom Írsku[28] sa na zariadenia na výrobu elektrickej energie nachádzajúce sa v Severnom Írsku aj naďalej vzťahuje EU ETS s príslušnými právami a povinnosťami.

Komisia zohľadnila tento vývoj, keď 16. novembra 2020 prijala rozhodnutie Komisie[29], ktorým sa upravuje množstvo kvót pre celú Úniu. Obrázok 1 súhrnne zobrazuje zníženie stropu po zvýšení koeficientu lineárneho zníženia na 2,2 % od roku 2021 a zároveň ilustruje úlohu, ktorú zohrávajú zásoby z trhovej stabilizačnej rezervy (MSR) a odloženie príspevkov do MSR (pozri aj oddiel 3.3).

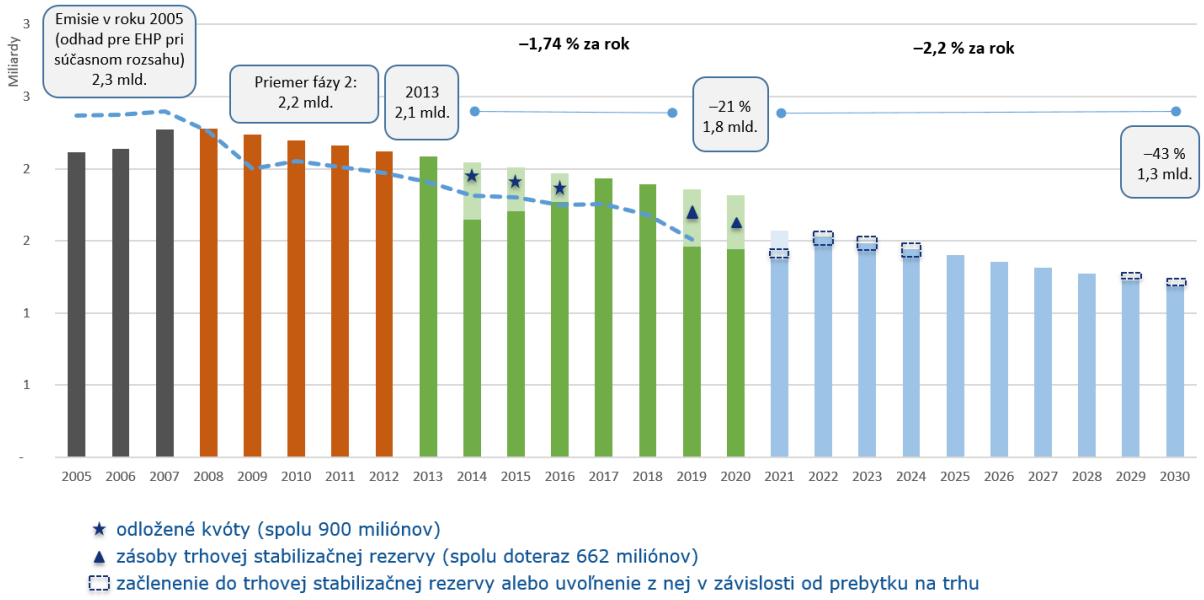
[26] Okrem bezodplatne pridelených kvót a množstiev obchodovaných formou aukcie zahŕňajú aktualizované údaje aj výmeny medzinárodných kreditov.

[27] https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement_sk.

[28] https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement/protocol-ireland-and-northern-ireland_sk.

[29] Rozhodnutie Komisie C/2020/7704

Obrázok 1: Zníženie stropu spojené so zvýšením koeficientu lineárneho zníženia na 2,2 % od roku 2021[30]

30 Strop na obdobie 2021 – 2030 odráža post-brexitové zverejnenie celkového množstva kvót v EU ETS prostredníctvom rozhodnutia Komisie C/2020/7704. Vplyv zvýšenia ambicióznosti cieľov spočívajúcich v znížení emisií do roku 2030, ktoré navrhla Komisia 17. septembra 2020 v pláne cieľov v oblasti klímy, na legislatívu ETS sa posúdi pri plánovanej revízii právnych predpisov v oblasti klímy.

3.1.2. Vydané kvóty

3.1.2.1. Bezodplatné prideľovanie kvót

Hoci vo fáze 3 systému EU ETS je obchodovanie formou aukcie štandardným spôsobom prideľovania kvót, značné množstvo kvót sa prideľuje bezodplatne priemyselným zariadeniam na riešenie rizika úniku uhlíka (situácie, keď spoločnosti z dôvodu nákladov presúvajú výrobu do tretích krajín s menej prísnymi obmedzeniami emisií GHG, čo môže viesť k zvyšovaniu ich celkových emisií). Platia tieto zásady:

- pri výrobe elektriny už nevzniká nárok na bezodplatné kvóty,
- bezodplatné kvóty pre výrobný priemysel sa rozdeľujú podľa harmonizovaných pravidiel v rámci celej EÚ,
- bezodplatné prideľovanie kvót je postavené na referenčných hodnotách výkonnosti s cieľom posilniť stimuly motivujúce k znižovaniu emisií GHG a inováciám a odmeniť najefektívnejšie zariadenia,
- zriadila sa celoeurópska rezerva pre nových účastníkov (NER), ktorá zodpovedá 5 % celkového množstva kvót vo fáze 3 a je určená pre nové priemyselné zariadenia a zariadenia, ktoré výrazne zvyšujú kapacitu.

Odvetvia a pododvetvia, ktorým hrozí vysoké riziko úniku uhlíka, sú uvedené v zozname odvetví vystavených riziku úniku uhlíka*. Zatiaľ čo pôvodne sa zoznam vzťahoval na roky 2015 – 2019, v revidovanej smernici o EU ETS sa jeho platnosť predlžuje do 31. decembra 2020.

Vzhľadom na to, že vo fáze 3 dopyt po bezodplatne prideľovaných kvótach presiahol dostupné množstvo, sa objem pridelených kvót pre všetky zariadenia, na ktoré sa vzťahuje systém EU ETS, znížil o rovnaký percentuálny podiel uplatnením takzvaného medziodvetvového korekčného faktora (CSCF)**. Pôvodné hodnoty CSCF boli revidované v roku 2017.***

* Aktuálny zoznam odvetví vystavených riziku úniku uhlíka sa nachádza na stránke: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32014D0746.

** Rozhodnutie Komisie 2013/448/EÚ (Ú. v. EÚ L 240, 7.9.2013, s. 27).

*** Rozhodnutie Komisie 2017/126/EÚ (Ú. v. EÚ L 19, 25.1.2017, s. 93).

Vo fáze 3 je približne 43 % z celkového množstva dostupných kvót pridelených bezodplatne, pričom podiel kvót, s ktorými majú členské štáty obchodovať formou aukcie, predstavuje 57 %.

Po odpočítaní 300 miliónov kvót na program NER300, ktorého cieľom je podporovať inovácie, bolo v pôvodnej rezerve pre nových účastníkov (NER) 480,2 milióna kvót. Do júna 2020 sa vyhradilo 171,1 milióna kvót pre 1 089 zariadení pre celú fázu 3. Zostávajúca NER predstavuje 309,1 milióna kvót. Hoci sa do konca fázy 3 očakávajú zmeny v prideľovaní

kvót, značný počet týchto kvót zostane nepridelený. Na konci fázy 3 sa tieto nepridelené kvóty z NER pre fázu 3 umiestnia do trhovej stabilizačnej rezervy (MSR), z nich 200 miliónov kvót sa umiestni do NER pre fázu 4.

Do konca júna 2020 sa pôvodne schválený objem bezodplatne pridelených kvót na obdobie do konca fázy 3 znížil o približne 570 miliónov kvót v dôsledku zariadení, ktoré zavreli alebo obmedzili svoju výrobnú alebo produkčnú kapacitu.

Tabuľka 2: Počet kvót (v miliónoch) bezodplatne pridelených priemyslu od roku 2013 do júna 2020[31]

	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Bezodplatné prideľovanie[32] **(EÚ27 + Spojené kráľovstvo + štáty EZVO, ktoré sú členmi EHP)**	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9	748,1[33]	724,8
Kvóty z rezervy pre nových účastníkov (investície „na zelenej lúke“ a zvýšenia kapacity)	11,7	15,2	18,9	22,7	24,4	26,0	26,5	25,4
Bezodplatné kvóty, ktoré zostávajú nepridelené z dôvodu ukončenia prevádzky alebo zmien výroby alebo výrobnej kapacity	40,6	59,5	73,1	70,5	79,1	83,4	79,8	84,6

S cieľom zabrániť riziku úniku uhlíka bude bezodplatné prideľovanie kvót pokračovať aj po roku 2020 na základe referenčných hodnôt odvodených so zreteľom na výkonnosť 10 % najefektívnejších zariadení v EÚ. Komisia vo februári 2019 prijala zoznam odvetví vystavených riziku úniku uhlíka na roky 2021 – 2030[34], ktorý bude platiť pre celé toto

[31] Kým údaje za predchádzajúci rok sa zakladali na oznámeniach členských štátov do konca júna príslušného roka, správy predložené tento rok vychádzajú z registra Únie s koncovým dátumom 30. júna 2020. Výber tohto nového prístupu vychádzal z potreby presnejšie odrážať objem alokácií, ku ktorým došlo a ktoré sú zaznamenané v registri Únie.

[32] Počiatočná suma pred uplatnením nižšie uvedených znížení.

[33] Prideľovanie kvót bolo v prípade Spojeného kráľovstva (spolu 48 miliónov kvót na rok 2019) v roku 2019 pozastavené v dôsledku ochranných opatrení na ochranu environmentálnej integrity EU ETS, v roku 2020 však opäť pokračovalo.

[34] Delegované rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/708, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=SK.

obdobie. V zozname sa špecifikuje, ktoré priemyselné odvetvia majú úžitok z vyššieho podielu bezodplatne pridelených kvót.

V záujme zohľadnenia pokroku v oblasti technológií a inovácií sa budú referenčné hodnoty aktualizovať pre obdobie rokov 2021 – 2025 a 2026 – 2030 na základe skutočných údajov. Delegovaný akt o revízii pravidiel bezodplatného prideľovania kvót na roky 2021 – 2030 bol prijatý v decembri 2018[35]. Očakáva sa, že vykonávacie nariadenie zahŕňajúce prepracované referenčné hodnoty, ktoré sa majú uplatňovať v období rokov 2021 – 2025, sa prijme do konca roka 2020 (pozri dodatok 6 k prílohe).

Vo fáze 4 budú kvóty pre jednotlivé zariadenia včas upravené, aby sa zohľadnili významné zvýšenia a zníženia prevádzky. Aby sa zabránilo manipulácii a zneužívaniu systému úpravy prideľovania kvót a predišlo zbytočnej administratívnej záťaži, Komisia v októbri 2019[36] prijala vykonávací akt, v ktorom sa vymedzujú ďalšie opatrenia na účely úprav (pozri dodatok 6 k prílohe).

3.1.2.2. Obchodovanie s kvótami formou aukcie

Obchodovanie formou aukcie je štandardným spôsobom prideľovania kvót. Primárne aukcie sú upravené v nariadení o obchodovaní formou aukcie*, v ktorom sa uvádza harmonogram, správa a iné aspekty spôsobu vykonávania aukcií, aby sa zabezpečil otvorený, transparentný, harmonizovaný a nediskriminačný proces.

* Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1031/2010 z 12. novembra 2010 o harmonograme, správe a iných aspektoch obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov formou aukcie podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 302, 18.11.2010, s. 1).

V roku 2019 sa aukcie uskutočnili prostredníctvom platformy EEX, na ktorej sa obchoduje formou aukcie ako na spoločnej aukčnej platforme pre 25 členských štátov zúčastnených na spoločnom postupe verejného obstarávania, pre Poľsko, ktoré vystúpilo zo spoločného postupu verejného obstarávania, ale zatiaľ nevymenovalo samostatnú aukčnú platformu, a pre Nemecko ako na nezávislej aukčnej platforme.

Island, Lichtenštajnsko a Nórsko začali obchodovať s kvótami formou aukcie na platforme EEX v júni 2019 po zmene Dohody o EHP, ktorá im umožnila účasť na dohode o spoločnom obstarávaní pre spoločnú aukčnú platformu. Po dohode s týmito tromi krajinami boli aukčné objemy na roky 2013 – 2018 rozložené na roky 2019 a 2020, aby sa zabezpečili stabilné a predvídateľné ponuky kvót na trhu.

[35] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/331, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:059:FULL&from=SK.

[36] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1842, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L.2019.282.01.0020.01.ENG.

V súlade s ochrannými opatreniami prijatými na ochranu environmentálnej integrity EU ETS[37] neboli v roku 2019 v mene Spojeného kráľovstva vydražené žiadne kvóty. Po nadobudnutí účinnosti dohody o vystúpení 1. februára 2020 sa 4. marca 2020 znovu začali konať aukcie s účasťou Spojeného kráľovstva a uskutočňujú sa prostredníctvom aukčnej platformy ICE. Množstvo kvót v aukčnom kalendári Spojeného kráľovstva na rok 2020 zahŕňa kombináciu kvót, ktoré sa mali vydražiť v kalendárnych rokoch 2019 a 2020.

Do 30. júna 2020 sa uskutočnilo viac ako 1 700 aukcií. V tabuľke 3 sa uvádza prehľad objemov kvót[38] dražených na burzách EEX a ICE do 30. júna 2020 vrátane skorších aukcií[39] so všeobecnými kvótami.

Tabuľka 3: Celkový objem kvót fázy 3 obchodovaných formou aukcie od roku 2012 do 30. júna 2020[40]

Rok	Všeobecné kvóty	Kvóty pre leteckú dopravu
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018	915 750 000	5 601 500
2019	588 540 000	5 502 500
2020 (do 30. júna 2020)	360 446 000	3 371 500

Zdroj: EEX

Uvedením trhovej stabilizačnej rezervy (MSR) do prevádzky v januári 2019 sa podstatne znížila aukčná ponuka, ako možno vidieť v tabuľke 3. Aukcie vo všeobecnosti prebehli hladko a aukčné zúčtovacie ceny boli vo všeobecnosti v úzkom súlade s cenami na sekundárnych trhoch.

V období od januára 2019 do júna 2020 boli v súlade s príslušnými pravidlami nariadenia o obchodovaní formou aukcie zrušené tri aukcie buď v dôsledku nesplnenia vyvolávacej

[37] Rozhodnutie Komisie C(2018) 8707 zo 17. decembra 2018 o poverení centrálneho správcu dočasne pozastaviť schválenie príslušných postupov pre Spojené kráľovstvo prostredníctvom protokolu transakcií Európskej únie týkajúceho sa bezodplatného prideľovania kvót, obchodovania formou aukcie a výmeny medzinárodných kreditov.

[38] Objemy všeobecných kvót boli stanovené s prihliadnutím na rozhodnutie č. 1359/2013/EÚ. Objemy kvót pre leteckú dopravu boli stanovené s prihliadnutím na rozhodnutie č. 377/2013/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 421/2014.

[39] V roku 2012 sa uskutočnili skoršie aukcie kvót vo fáze 3 vzhľadom na rozšírenú obchodnú prax v odvetví elektrickej energie spočívajúcu v predaji elektrickej energie na báze forwardov a nákupe požadovaných vstupov (vrátane kvót) pri predaji výstupov.

[40] V tabuľke sa uvádzajú aukčné objemy pre EÚ27 + UK + EHP.

ceny, alebo v dôsledku toho, že celkový objem ponúk nedosiahol dražené množstvo. S týmito tromi aukciami sa celkovo zrušilo pätnásť aukcií z viac ako 1 700 aukcií, ktoré sa uskutočnili od konca roka 2012. Prehľad aukčných zúčtovacích cien od roku 2013 do 30. júna 2020 je uvedený na obrázku 2:

Obrázok 2: Zúčtovacia cena pre aukcie so všeobecnými kvótami od roku 2013 do 30. júna 2020

___ Aukčná zúčtovacia cena

Zdroj: EEX

Počet účastníkov na aukciách so všeobecnými kvótami od roku 2013 do 30. júna 2020 je uvedený v dodatku 2. Aukčné platformy včas uverejňujú podrobné výsledky každej aukcie na špecializovaných webových stránkach. Ďalšie informácie o výkonnosti aukcií vrátane účasti, pomerov krytia a cien sa nachádzajú v správach členských štátov, ktoré sú uverejnené na webovom sídle Komisie[41].

Celkové príjmy, ktoré členské štáty, Spojené kráľovstvo a krajiny EHP dosiahli z obchodovania formou aukcie od roku 2012 do 30. júna 2020, prekročili sumu 57 miliárd EUR (pozri tabuľky 2.1 a 2.2 uvedené v dodatku 2). Len v roku 2019 dosiahli celkové príjmy 14 miliárd EUR, kým v prvej polovici roka 2020 dosiahli 7,9 miliardy EUR. V smernici o EU ETS sa stanovuje, že aspoň 50 % príjmov z obchodovania formou aukcie vrátane všetkých príjmov z kvót pridelených na účely solidarity a rastu a všetkých príjmov z kvót vydaných pre leteckú dopravu[42] by členské štáty mali využiť na účely súvisiace s klímou a energiou.

41 http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_sk.htm.
42 Článok 3d ods. 4 smernice 2003/87/ES.

Z informácií predložených Komisii členskými štátmi vyplýva, že členské štáty v roku 2019 vynaložili alebo plánovali vynaložiť spolu 77 % týchto príjmov na konkrétne účely súvisiace s klímou a energiou. V rokoch 2013 – 2019 bolo na tieto účely vynaložených približne 78 % príjmov z aukcií. Kým malý podiel z tejto sumy (približne 1,9 miliardy alebo 4 % z celkových príjmov v tomto období) sa vynaložil na medzinárodné účely súvisiace s klímou a energiou, väčšina príjmov z aukcií vo fáze 3 sa použila na domáce účely súvisiace s klímou a energiou (väčšinou na energiu z obnoviteľných zdrojov, energetickú efektívnosť a udržateľnú dopravu)[43].

V roku 2019 bolo zmenené nariadenie o obchodovaní formou aukcie[44] s cieľom stanoviť rámec obchodovania s kvótami formou aukcie a riadenie projektov v rámci inovačného fondu a modernizačného fondu vo fáze 4. Táto zmena takisto odráža klasifikáciu kvót EU ETS ako finančných nástrojov podľa smernice 2014/65/EÚ o trhoch s finančnými nástrojmi (MiFID2).

V máji 2020 uverejnila Komisia výzvu[45] na obstaranie tretej spoločnej aukčnej platformy systému EU ETS, na ktorej by sa obchodovalo s kvótami formou aukcie v mene 25 členských štátov a troch štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, ako aj s kvótami pre inovačný fond a pre modernizačný fond. Predpokladá sa, že aukcie na tretej spoločnej aukčnej platforme začnú prebiehať na začiatku roka 2021.

[43] Podrobnejšie informácie o využití príjmov z obchodovania formou aukcie sú k dispozícii v správe EÚ o pokroku opatrení v oblasti klímy z roku 2020.

[44] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) z 28. augusta 2019, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1031/2010 s cieľom zosúladiť obchodovanie s kvótami formou aukcie s pravidlami EU ETS na obdobie rokov 2021 až 2030 a s klasifikáciou kvót ako finančných nástrojov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ.

[45] https://etendering.ted.europa.eu/cft/cft-display.html?cftId=6456.

3.1.2.3. Výnimka z úplného obchodovania s kvótami na účely výroby elektrickej energie a tepla

V článku 10c smernice o EU ETS sa stanovuje výnimka zo všeobecného pravidla obchodovania formou aukcie s cieľom podporiť investície do modernizácie odvetvia elektrickej energie v určitých členských štátoch EÚ s nižšími príjmami. Túto výnimku vo fáze 3 využilo osem z desiatich oprávnených členských štátov*, ktoré výrobcom elektrickej energie bezodplatne pridelili určité množstvo kvót za predpokladu, že sa príslušné investície realizujú.
Bezodplatné kvóty podľa článku 10c sa odpočítajú od množstva kvót, ktoré by inak príslušný členský štát dražil formou aukcie. Na základe vnútroštátnych právnych predpisov o uplatňovaní tejto výnimky platí všeobecná zásada, že výrobcovia elektrickej energie môžu dostať bezodplatné kvóty v hodnote zodpovedajúcej vykonávaným investíciám z ich národných investičných plánov alebo v hodnote zodpovedajúcej platbám uskutočneným do vnútroštátneho fondu, prostredníctvom ktorého sa takéto investície financujú. Keďže bezodplatné prideľovanie kvót výrobcom elektrickej energie podľa článku 10c smernice o EU ETS by v zásade zahŕňalo štátnu pomoc, vnútroštátne systémy na uplatnenie výnimky podľa článku 10c boli schválené na základe pravidiel štátnej pomoci a podliehajú požiadavkám usmernení o štátnej pomoci. Kvóty sa prideľujú na základe správ predkladaných každoročne Komisii a na základe jej povolenia.**
Prechodné bezodplatné prideľovanie kvót podľa článku 10c bude naďalej k dispozícii vo fáze 4, ale so sprísnenými ustanoveniami o transparentnosti a s možnosťou pre oprávnené členské štáty použiť celé množstvo kvót pridelených podľa článku 10c alebo ich časť na podporu investícií v rámci modernizačného fondu (pozri oddiel 3.1.2.6). Na základe informácií, ktoré členské štáty predložili Komisii, bude uplatňovanie článku 10c v ďalšej fáze obmedzené, pričom len Bulharsko, Rumunsko a Maďarsko sa rozhodli uplatniť výnimku. Ostatné oprávnené členské štáty*** vrátane Poľska a Česka, ktoré vo fáze 3 disponovali najvyššími objemami prechodne bezodplatne pridelených kvót, sa rozhodli, že túto výnimku už nebudú uplatňovať.

* Vo fáze 3 mali nárok na výnimku Bulharsko, Česko, Estónsko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Poľsko a Rumunsko. Malta a Lotyšsko sa ju rozhodli nevyužiť.

** Usmernenia k niektorým opatreniam štátnej pomoci v súvislosti so systémom obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov po roku 2012 (Ú. v. EÚ C 158, 5.6.2012, s. 4).

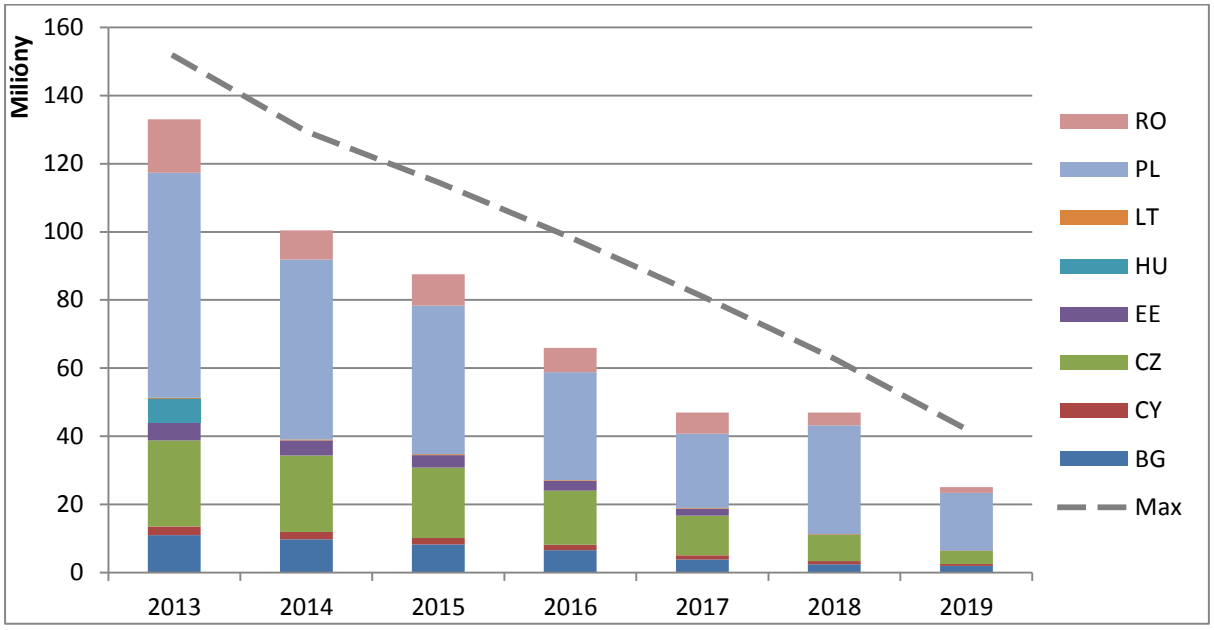
*** Vo fáze 4 majú nárok na výnimku Bulharsko, Česko, Estónsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko a Slovensko.

Celková hodnota investičnej podpory nahlásenej za roky 2009 – 2019 je približne 13,1 miliardy EUR. Približne 83 % tejto sumy bolo určených na modernizáciu a dodatočné vybavenie infraštruktúry, pričom zvyšok investícií sa použil na diverzifikáciu energetického mixu a na čisté technológie.
V tabuľke 1.1 v dodatku 1 k prílohe sa uvádza počet kvót bezodplatne pridelených výrobcom elektrickej energie v roku 2019 a v tabuľke 1.2 v dodatku 1 sa uvádza maximálny počet ročne pridelených kvót.

S emisnými kvótami, ktoré zostali nepridelené z fázy 3, možno buď obchodovať formou aukcie, alebo sa v rokoch 2021 – 2030 môžu podľa ustanovení smernice o EU ETS prideliť na investície podľa článku 10c, ktoré sú vybrané prostredníctvom súťažného ponukového konania, alebo modernizačného fondu. Kým Maďarsko sa rozhodlo presunúť svoje nepridelené kvóty podľa článku 10c z fázy 3 do svojho objemu podľa tohto článku vo fáze 4, väčšina ostatných členských štátov sa rozhodla svoje zvyšné kvóty vydražiť. Rumunsko využilo obidve možnosti a časť svojich nepridelených kvót presunulo do fázy 4, časť z nich vydražilo.

Na obrázku 3 sú znázornené počty kvót podľa článku 10c, ktoré boli pridelené na obdobie rokov 2013 – 2019 jednotlivým členským štátom.

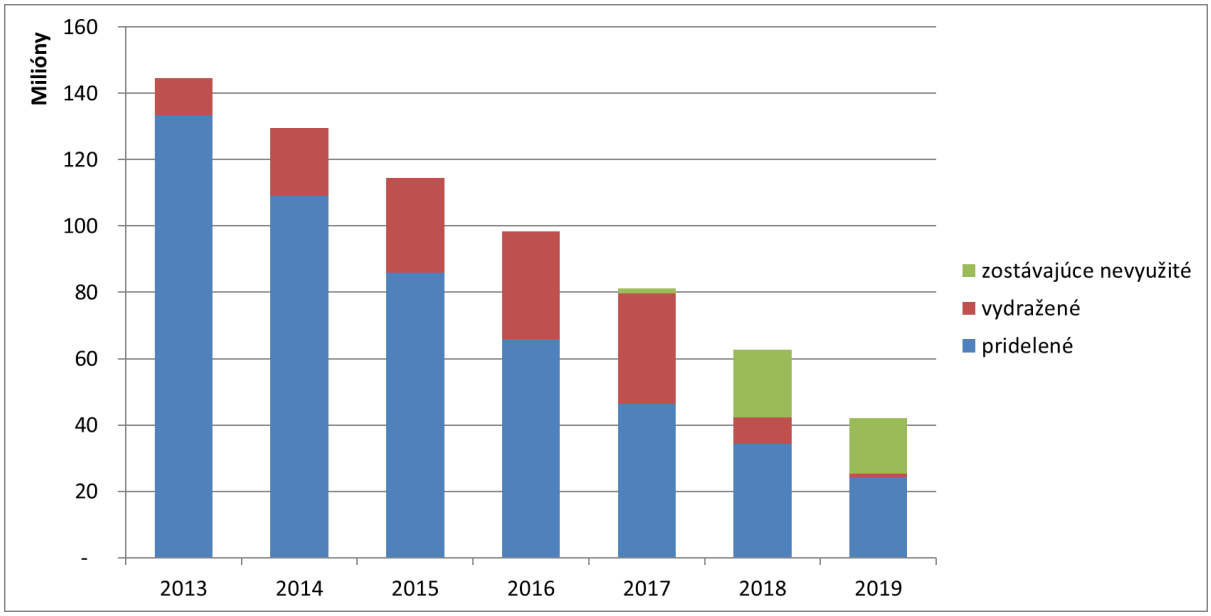
Obrázok 3: Počet kvót pridelených bezodplatne podľa článku 10c[46]

Zdroj: GR pre oblasť klímy

Na obrázku 4 je znázornené, do akej miery sa kvóty podľa článku 10c z každého roka prideľovania vo fáze 3 pridelili, zahrnuli do aukcií alebo ostali nevyužité.

Obrázok 4: Rozdelenie kvót (pridelené, vydražené, zostávajúce nevyužité)[47]

Zdroj: GR pre oblasť klímy

[46] Počet kvót podľa článku 10c uvedený na tomto obrázku môže zahŕňať kvóty vydané s oneskorením za predchádzajúce roky. V tomto prípade sa relevantné ročné množstvá odrazia v EUTL.

[47] Tieto údaje zahŕňajú množstvá určené na aukciu z aukčného kalendára do roku 2020, ako aj na rok 2020.

V tabuľke 4 je znázornený počet nevyužitých kvót podľa článku 10c, ktoré boli vydražené v období rokov 2013 – 2020, ako aj počet zostávajúcich nevyužitých kvót po alokačnom roku 2019, ktoré sa buď budú dražiť v roku 2021, presunú sa na pridelenie podľa článku 10c do fázy 4, alebo sa presunú do modernizačného fondu.

Tabuľka 4: Spracovanie nevyužitých kvót podľa článku 10c z alokačného obdobia rokov 2013 – 2019[48]

Členský štát	Množstvo kvót podľa článku 10c, ktoré boli vydražené (v miliónoch)	Množstvo kvót podľa článku 10c, ktoré zostávajú nevyužité (v miliónoch)
BG	**9,8**	**0,5**
CY	**0,0**	**0,0**
CZ	**0,4**	**0,0**
EE	**2,9**	**0,0**
LT	**1,2**	**0,1**
PL	**105,3**	**34,7**
RO	**15,4**	**3,6**
HU	**0**	**0,9**
Spolu	**135,0**	**39,7**

Zdroj: GR pre oblasť klímy

V tabuľke 1.3 dodatku 1 k prílohe sa uvádza počet nepridelených kvót, ktoré boli vydražené (alebo plánované na obchodovanie formou aukcie) členskými štátmi na základe výnimky podľa článku 10c za obdobie rokov 2013 – 2021.

3.1.2.4. Program NER300

Program NER300 je rozsiahly program financovania inovačných demonštračných projektov v oblasti výroby nízkouhlíkovej energie. Zameraný je na demonštráciu ekologicky bezpečného zachytávania a ukladania oxidu uhličitého (CCS) a inovačné technológie v oblasti obnoviteľných zdrojov energie (RES) na komerčnej úrovni v rámci EÚ. Program NER300 je financovaný zo speňaženia 300 miliónov emisných kvót z NER. Finančné prostriedky boli poskytnuté na projekty vyberané v dvoch kolách výziev na predkladanie návrhov v decembri 2012 a júli 2014.

Na základe týchto dvoch výziev na predkladanie návrhov programu NER300 sa prostriedky vo výške 2,1 miliardy EUR pridelili 38 projektom v oblasti RES a 1 projektu v oblasti CCS v 20 členských štátoch EÚ. Do 31. decembra 2019 bolo v prevádzke 9 projektov: bioenergetický projekt Verbiostraw v Nemecku, projekty v oblasti veternej energie na pevnine Windpark Blaiken vo Švédsku a Windpark Handalm v Rakúsku, projekty v oblasti veternej energie na mori Veja Mate a Nordsee One v Nemecku, projekt inteligentnej siete

[48] Údaje zahŕňajú množstvá určené na aukciu z aukčného kalendára do roku 2020, ako aj na rok 2020 (z rokov prideľovania kvót 2013 – 2019).

Puglia Active Network v Taliansku, projekty v oblasti veternej energie plávajúce na mori Vertimed vo Francúzsku a Windfloat v Portugalsku, ako aj projekt využívajúci zrkadlový zberač slnečnej energie Minos v Grécku. Jeden projekt, taliansky bioenergetický projekt BEST, sa považuje za dokončený.

V prípade ďalších troch projektov z druhej výzvy napredujú prípravy s cieľom uviesť ich do prevádzky do 30. júna 2021. Vzhľadom na problematický hospodársky a politický kontext, ku ktorému došlo od zriadenia programu NER300, 22 projektov nebolo schopných získať dostatočnú dodatočnú finančnú podporu a boli zrušené, pričom sa uvoľnilo celkovo 1,455 miliardy EUR. Štyri ďalšie projekty sú v rôznych štádiách vývoja.

Zmeneným rozhodnutím o programe NER300[49] sa umožnilo opätovné investovanie uvoľnených finančných prostriedkov zo zrušených projektov z prvej výzvy (doteraz 708,7 milióna EUR) do existujúcich finančných nástrojov – do energetických demonštračných projektov (EDP) InnovFin a do dlhového nástroja v rámci Nástroja na prepájanie Európy (NPE), ktoré oba spravuje Európska investičná banka. Vďaka tomu bude možné maximalizovať prínosy programu NER300 a využiť ďalšie súkromné investície do nízkouhlíkových inovácií.

V období, na ktoré sa vzťahuje správa, boli vybrané dva nové projekty, v ktorých sa mali využiť nevyčerpané finančné prostriedky z programu NER300 v rámci EDP InnovFin, s podporou v objeme približne 95 miliónov EUR (pozri dodatok 8 k prílohe).

Pre realizátorov projektu je v rámci nástroja InnovFin k dispozícii aj pomoc na rozvoj projektu (PDA), ktorá im umožní zvýšiť vyspelosť ich projektov. Nedávno tri projekty v oblasti klímy získali finančné prostriedky vo výške 692 000 EUR v rámci finančnej pomoci na rozvoj projektu, ktorá bola krytá nevyčerpanými finančnými prostriedkami programu NER300. Tieto projekty vo Švédsku, v Taliansku a v Holandsku riešia problémy spojené so zmenou klímy rozvojom inovatívnych demonštračných elektrární, ktoré sú prvé svojho druhu (pozri dodatok 8 k prílohe).

Nakoniec sa podpora vo výške približne 34 miliónov EUR z nevyčerpaných finančných prostriedkov programu NER300 poskytla v rámci dlhového nástroja NPE na tri inovatívne projekty v oblasti čistej dopravy, ktoré sa nachádzajú v Taliansku a Nemecku (pozri dodatok 8 k prílohe).

Uvoľnené finančné prostriedky zo zrušených projektov z druhej výzvy (doteraz 746 miliónov EUR) budú pripočítané k zdrojom dostupným pre inovačný fond.

[49] Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/2172 z 20. novembra 2017, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/670/EÚ, pokiaľ ide o použitie nevyplatených výnosov z prvého kola výziev na predloženie návrhov.

Tabuľka 5: Projekty NER300 vybraté v rámci prvej a druhej výzvy na predkladanie návrhov[50]

	1. výzva na predkladanie návrhov	2. výzva na predkladanie návrhov
Pripravované projekty	0	6
Projekty, ktorých stav sa reviduje	1	0
Projekty v prevádzke	8	1
Dokončené projekty	1	0
Zrušené projekty	10	12
Spolu	20	19

Zdroj: GR pre oblasť klímy

3.1.2.5. Inovačný fond

Inovačný fond je jedným z dvoch fondov na financovanie nízkouhlíkových projektov vytvorený na základe smernice o EU ETS pre roky 2021 – 2030. Na konkurenčnom základe bude podporovať prvé uvedenie na trh a komerčnú demonštráciu inovačných technológií a prevratných inovácií v odvetviach, na ktoré sa vzťahuje systém EU ETS, vrátane inovačných obnoviteľných zdrojov energie, energeticky náročných priemyselných odvetví, zachytávania, uchovávania a využívania oxidu uhličitého (CCUS), uskladňovania energie, ako aj v prípade nahrádzania výrobkov a medziodvetvových projektov. Bude sa financovať z aukčného obchodovania 450 miliónov kvót a nevyčerpaných príjmov z druhej výzvy programu NER300.

Prvá výzva na predkladanie návrhov[51] v rámci inovačného fondu bola vyhlásená v júli 2020. Táto výzva je otvorená pre projekty v oprávnených sektoroch z členských štátov EÚ, z Nórska a Islandu. Celkovo sa v rámci nej poskytne financovanie vo forme grantov vo výške 1 miliardy EUR na rozsiahle projekty v oblasti čistých technológií s kapitálovými nákladmi presahujúcimi 7,5 milióna EUR. Granty sa z inovačného fondu budú poskytovať pružne na základe čiastkových cieľov špecifických pre jednotlivé projekty. Z tohto fondu sa môžu poskytnúť prostriedky na pokrytie 60 % nákladov spojených s inováciami. Granty poskytnuté z fondu sa môžu kombinovať s inými iniciatívami financovania z verejných zdrojov, ako je štátna pomoc alebo iné programy financovania EÚ. Po prvej výzve budú nasledovať pravidelné výzvy až do roku 2030, ktoré majú spoločnostiam pomôcť investovať a priniesť

[50] V súlade s rozhodnutím Komisie 2010/670/EÚ v prípade projektov vybratých v rámci prvej výzvy sa muselo záverečné investičné rozhodnutie prijať do konca roka 2016, kým v prípade projektov vybraných v rámci druhej výzvy sa tak muselo urobiť do konca júna 2018.

[51] Výzvu na predkladanie návrhov nájdete na adrese: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/innovfund-lsc-2020-two-stage.

na trh prelomové riešenia čistých technológií potrebné na dosiahnutie klimatickej neutrality EÚ do roku 2050.

Projekty posúdia nezávislí externí hodnotitelia na základe komplexného súboru kritérií: zabraňovanie emisiám skleníkových plynov, inovačný potenciál, finančná, technická a prevádzková vyspelosť projektov, ako aj ich potenciál na rozšírenie a dosiahnutie nákladovej efektívnosti.

Na projekty, ktoré sa síce javia ako sľubné, ale nie sú ešte dostatočne vyspelé, sa vo výzve plánuje rozpočet vo výške 8 miliónov EUR na pomoc s ich rozvojom.

Realizátori projektov môžu požiadať o finančné prostriedky prostredníctvom portálu EÚ na financovanie a prekladanie ponúk[52]. Termín na predloženie žiadostí do prvej etapy je 29. október 2020. Žiadatelia budú informovaní o výsledkoch hodnotenia a vyzvaní, aby predložili kompletnú žiadosť, alebo získajú pomoc na rozvoj projektu v prvom štvrťroku 2021. Informácie o výsledkoch hodnotenia z druhej etapy budú k dispozícii v štvrtom štvrťroku 2021. Granty sa poskytnú na konci roka 2021.

Komisia okrem toho plánuje vyhlásiť osobitnú výzvu na predkladanie návrhov na realizáciu projektov malého rozsahu do konca roka 2020.

3.1.2.6. Modernizačný fond

Modernizačný fond je druhým z dvoch fondov na financovanie nízkouhlíkových projektov vytvorený na základe smernice o EU ETS pre fázu 4. Bude podporovať investície do modernizácie odvetvia elektriny a širších energetických systémov v desiatich členských štátoch s nižšími príjmami[53]. Fond bude v prevádzke od roku 2021.

Finančné zdroje modernizačného fondu sa rozdelia medzi prijímajúce členské štáty na základe článku 10 písm. d) a prílohy IIb k smernici o EU ETS. Navyše sa Česko, Chorvátsko, Litva, Maďarsko, Rumunsko a Slovensko rozhodli presunúť viac kvót do svojich podielov na modernizačnom fonde. V dôsledku toho má fond k dispozícii celkovo takmer 650 miliónov kvót.

V smernici o EU ETS sa vymedzujú prioritné oblasti pre investície, konkrétne výroba a používanie elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, zlepšenie energetickej účinnosti (s výnimkou zariadení využívajúcich fosílne palivá), uskladňovanie energie, modernizácia energetických sietí a spravodlivá transformácia v regiónoch závislých od uhlíka. Aspoň 70 % zdrojov modernizačného fondu sa musí vynaložiť na investície do prioritných oblastí. Investície do oblastí, ktoré nie sú prioritou, dôkladnejšie posúdi Európska investičná banka (EIB) a bude o nich hlasovať investičný výbor pozostávajúci zo zástupcov členských štátov, EIB a Komisie.

[52] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home.

[53] Bulharsko, Česko, Estónsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko a Slovensko.

Komisia prijala vykonávací akt[54] o fungovaní modernizačného fondu v júli 2020. Vo vykonávacom akte sa stanovuje zoštíhlený postup, v rámci ktorého sú členské štáty zodpovedné za výber, financovanie a nahlasovanie investícií a musia dodržať uplatniteľné pravidlá štátnej pomoci. Komisia bude zodpovedná za prijatie rozhodnutí o rozdelení finančných prostriedkov po posúdení zo strany EIB.

3.1.2.7. Kompenzácia nepriamych nákladov na emisie oxidu uhličitého

Okrem bezodplatného prideľovania kvót harmonizovaného v rámci celej EÚ na pokrytie priamych nákladov na emisie oxidu uhličitého môžu členské štáty EÚ poskytnúť štátnu pomoc niektorým priemyselným odvetviam s veľkou spotrebou elektriny ako kompenzáciu nepriamych nákladov na emisie oxidu uhličitého, t. j. nákladov vyplývajúcich zo zvýšených cien elektriny preto, že výrobcovia elektriny prenášajú náklady na nákup kvót na odberateľov.

Na minimalizáciu narušenia hospodárskej súťaže na vnútornom trhu, zvýšenie transparentnosti a zachovanie cieľa EU ETS dosiahnuť nákladovo efektívnu dekarbonizáciu Komisia prijala usmernenia o štátnej pomoci v súvislosti s EU ETS*, ktoré sú platné do konca roka 2020. V usmerneniach sa okrem iného stanovujú oprávnené odvetvia a maximálne sumy kompenzácie nepriamych nákladov na emisie oxidu uhličitého.

Vzhľadom na bezprostredné vypršanie platnosti súčasných usmernení Komisia zrevidovala usmernenia o štátnej pomoci v súvislosti s EU ETS na obdobie rokov 2021 – 2030. Nové usmernenia o štátnej pomoci** boli prijaté 21. septembra 2020 (pozri aj dodatok 6 k prílohe).

* Usmernenia k niektorým opatreniam štátnej pomoci v súvislosti so systémom obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov po roku 2012 (Ú. v. EÚ C 158, 5.6.2012, s. 4).

** Usmernenia k niektorým opatreniam štátnej pomoci v súvislosti so systémom obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov po roku 2021 (Ú. v. EÚ C 317, 25.9.2020, s. 5 – 19).

Komisia doteraz schválila 14[55] systémov kompenzácie nepriamych nákladov na emisie oxidu uhličitého v 13 členských štátoch. Komisia v auguste 2019 schválila nový systém pre Poľsko[56]. Očakáva sa, že Poľsko začne v roku 2020 vyplácať kompenzáciu za nepriame náklady vzniknuté v roku 2019. To isté platí pre rumunský systém, ktorý Komisia schválila v máji 2020[57]. Niekoľko ďalších členských štátov oznámilo svoj úmysel začať kompenzovať nepriame náklady.

V smernici o EU ETS sa stanovuje, že členské štáty, ktoré zavedú systém kompenzácie nepriamych nákladov, by mali do troch mesiacov od konca každého roka zverejniť

[54] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1001, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32020R1001.

[55] Okrem toho boli prijaté úpravy pre francúzsky a španielsky systém.

[56] https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53850.

[57] https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56403.

v jednoducho prístupnej forme celkovú poskytnutú sumu kompenzácie a prehľad podľa jednotlivých odvetví a pododvetví.

Súhrn údajov uverejnených členskými štátmi, pokiaľ ide o kompenzáciu vyplatenú v roku 2019, sa uvádza v tabuľke 6. Keďže Poľsko ani Rumunsko nevyplácali kompenzáciu nepriamych nákladov vzniknutých v roku 2018, tieto členské štáty nie sú v tabuľke zohľadnené.

Tabuľka 6: Kompenzácia nepriamych nákladov na emisie oxidu uhličitého vyplatená v roku 2019

Krajina	Trvanie systému	Kompenzácia nepriamych nákladov vzniknutých v roku 2018 vyplatená v roku 2019 (v miliónoch EUR)	Počet príjemcov (zariadení)	Príjmy z aukcií v roku 2018 (v miliónoch EUR)[58]	Percentuálny podiel príjmov z aukcií vynaložený na kompenzáciu nepriamych nákladov
UK[59]	2013 – 2020	22	60	1 607	3,7 %
DE	2013 – 2020	219	898	2 565	8,5 %
BE (FL)	2013 – 2020	35,9	107	379	11,4 %
BE (WL)	2017 – 2020	7,5	29		
NL	2013 – 2020	40,3	92	501	8,0 %
EL	2013 – 2020	16,8	50	519	3,2 %
LT	2014 – 2020	0,3	1	80	0,3 %
SK	2014 – 2020	6	8	229	2,6 %
FR	2015 – 2020	102,1	286	818	12,4 %
FI	2016 – 2020	29,1	61	250	11,6 %
ES	2013 – 2015	172,2	183	1 291	13,3 %
LU	2018 – 2020	4,2	4	18	23,2 %

Zdroj: Údaje, ktoré krajiny poskytli GR pre oblasť klímy

Celková kompenzácia nepriamych nákladov, ktoré desať členských štátov EÚ a Spojené kráľovstvo vyplatili v roku 2019 za náklady vzniknuté v roku 2018, predstavovala približne 656 miliónov EUR. Je to o takmer 200 miliónov viac ako suma vyplatená v roku 2018. Tento významný nárast v porovnaní s predchádzajúcim rokom možno vysvetliť na jednej strane výrazným zvýšením rozpočtu Španielska (zo 6 miliónov EUR v roku 2018 na 172 miliónov EUR v roku 2019), na druhej strane miernym zvýšením ceny uhlíka použitej pri výpočte kompenzácie. Trvalé zvýšenie ceny uhlíka v roku 2018 sa ešte v plnej miere neodráža v sumách vyplatených v roku 2019. Dôvodom je to, že v usmerneniach sa stanovuje používanie forwardovej ceny v roku x – 1.

[58] Príjmy z obchodovania s kvótami pre leteckú dopravu sú vylúčené.

[59] Údaje za Spojené kráľovstvo uvedené v tabuľke sú rovnaké ako v minuloročnej správe. Dôvodom je porovnateľnosť s ostatnými krajinami využívajúcimi systémy kompenzácie nepriamych nákladov. Spojené kráľovstvo uverejňuje svoje údaje rýchlejšie ako ostatné krajiny, preto sú údaje za rok 2020 už k dispozícii na tejto stránke: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/903187/indirect-cost-compensation-uk-2019.pdf.

V jednom z ustanovení o transparentnosti v revidovanej smernici o EU ETS sa stanovuje, že členské štáty, ktoré vynaložili viac ako 25 % svojich príjmov z obchodovania formou aukcie na kompenzáciu nepriamych nákladov v ktoromkoľvek roku, musia uverejniť správu, v ktorej uvedú dôvody prekročenia tejto sumy. Skutočnosť, že príjmy z aukcií v roku 2018 boli výrazne vyššie ako v predchádzajúcich rokoch, spolu so skutočnosťou, že kompenzácia sa zatiaľ nezvýšila tak rapídne, a povinnosť použiť cenu predchádzajúceho roka znamená, že v žiadnom z členských štátov sa nedosiahol prah 25 %. Členské štáty vynaložili v priemere 7,9 % svojich príjmov z obchodovania formou aukcie na kompenzáciu nepriamych nákladov. Členské štáty sa vyzývajú, aby v nadchádzajúcich rokoch vo svojich rozpočtoch pozorne sledovali túto položku.

3.1.3. Medzinárodné kredity

Účastníci systému EU ETS môžu naďalej používať medzinárodné kredity z mechanizmu čistého rozvoja (CDM) v rámci Kjótskeho protokolu a zo spoločného plnenia (JI) pri plnení časti svojich povinností v systéme EU ETS do konca cyklu hodnotenia súladu v roku 2020*, s výhradou kvalitatívnych a kvantitatívnych obmedzení. Tieto kredity sú finančné nástroje, ktoré predstavujú jednu tonu CO_2 odstráneného z atmosféry alebo zníženého v atmosfére v dôsledku projektu znižovania emisií. Kredity sa už neodovzdávajú priamo, ale môžu byť kedykoľvek počas celého kalendárneho roka vymenené za kvóty.

Podľa ustanovení smernice o EU ETS sa už na účely dosahovania súladu so systémom EU ETS v období rokov 2021 – 2030 nebudú využívať medzinárodné kredity.

* Projekty CDM a JI vytvárajú uhlíkové kredity podľa Kjótskeho protokolu: certifikované zníženia emisií (CER) v prípade CDM a jednotky zníženia emisií (ERU) v prípade JI.

Hoci presné množstvo nárokov na používanie medzinárodných kreditov počas fáz 2 a 3 (2008 – 2020) bude čiastočne závisieť od množstva budúcich overených emisií, trhoví analytici odhadujú, že pôjde približne o 1,6 miliardy kreditov. Koncom júna 2020 dosiahol celkový počet použitých alebo vymenených medzinárodných kreditov približne 1,54 miliardy, čo predstavuje viac ako 96 % odhadu maximálneho povoleného množstva. Len v roku 2019 došlo k výmene približne 17,3 milióna jednotiek.

Úplný prehľad týkajúci sa výmeny medzinárodných kreditov sa uvádza v dodatku 3 k prílohe.

3.2. Dopyt: kvóty stiahnuté z obehu

Na základe informácií zaznamenaných v registri Únie sa objem emisií zo stacionárnych zariadení zapojených do systému EU ETS v roku 2019 v porovnaní s rokom 2018 výrazne znížil o 9,1 %. Ako ukazuje tabuľka 7, za týmto znížením stálo najmä odvetvie výroby elektrickej energie a tepla, v ktorom klesli emisie o približne 15 % v porovnaní s rokom 2018, čo odráža proces dekarbonizácie, keď bolo uhlie nahradené elektrinou z obnoviteľných zdrojov a elektrinou vyrobenou spaľovaním zemného plynu. Emisie z priemyslu klesli o takmer 2 %, čo predstavuje ich doteraz najvýraznejší pokles vo fáze 3. Celkovo sa emisie ETS zo stacionárnych zariadení od začiatku fázy 3 v roku 2013 znížili o 19,8 %.

Tabuľka 7: Overené emisie zo stacionárnych zariadení (v miliónoch ton ekvivalentu CO_2)[60]

Rok	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Celkové overené emisie	1 904	1 867	1 908	1 814	1 803	1 750	1 755	1 682	1 530
Zmena oproti roku x – 1		–2,0 %	2,2 %	–4,9 %	–0,6 %	–2,9 %	0,2 %	–4,1 %	–9,1 %
Overené emisie z výroby elektrickej energie a tepla	1 206	1 201	1 138	1 049	1 043	1 001	996	930	792
Zmena oproti roku x – 1		–0,5 %	–5,2 %	–7,8 %	–0,5 %	–4,1 %	–0,5 %	–6,6 %	–14,9 %
Overené emisie z priemyselných zariadení	698	666	770	765	760	750	759	753	738
Zmena oproti roku x – 1		–4,6 %	15,6 %	–0,7 %	–0,7 %	–1,3 %	1,3 %	–0,8 %	–1,9 %
Reálna miera rastu HDP v EÚ27 + UK	1,8 %	–0,4 %	0,3 %	1,7 %	2,4 %	2,0 %	2,6 %	2,0 %	1,5 %

Zdroj: EUTL, údaje o HDP uvedené na stránkach Eurostatu (kód tabuľky: tec00115, prístup v júli 2020). Overené emisie z leteckej dopravy sú nahlásené samostatne v oddiele 4.

Rozčlenenie overených emisií iných ako CO_2 zo zariadení v systéme ETS podľa typu skleníkových plynov (N_2O a PFC) sa uvádza v tabuľke 4.1 v dodatku 4 k prílohe.

[60] Údaje za EÚ27 + Spojené kráľovstvo + krajiny EHP. Zatriedenie do kategórií výroby elektrickej energie a tepla a do priemyselných odvetví v tabuľke 7 vychádza z klasifikácie NACE z vnútroštátnych vykonávacích opatrení, ktoré predložili členské štáty v roku 2020 v súlade s článkom 11 smernice 2003/87/ES.

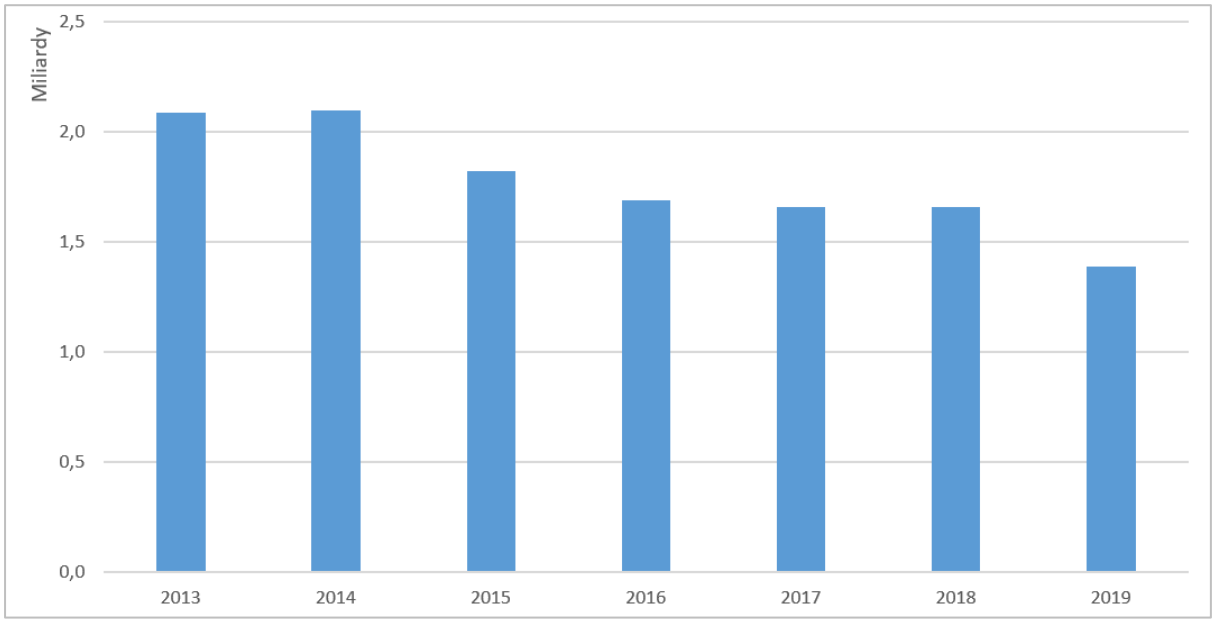
V roku 2019 dosahoval počet dobrovoľne zrušených kvót hodnotu 33 498. Celkovo bolo do júna 2020 zaznamenaných 372 840 dobrovoľne zrušených kvót. Väčšinu zrušení od roka 2013 do júna 2020 uskutočnili držitelia účtu v registroch Spojeného kráľovstva, Nemecka, Švédska, Nórska a Holandska.

3.3. Dosiahnutie rovnováhy medzi ponukou a dopytom

Systém EU ETS sa na začiatku fázy 3 v roku 2013 vyznačoval veľkou štrukturálnou nerovnováhou medzi dopytom a ponukou kvót, čo predstavovalo 2,1 miliardy kvót. V záujme riešenia štrukturálnej nerovnováhy sa v roku 2015 vytvorila trhová stabilizačná rezerva (MSR), aby bola aukčná ponuka emisných kvót flexibilnejšia. Trhová stabilizačná rezerva začala fungovať v roku 2019.

V roku 2018 dosahoval prebytok 1,65 miliardy kvót, kým v roku 2019 dosiahol výrazne nižšiu úroveň, a to 1,385 miliardy kvót. Obrázok 5 znázorňuje vývoj prebytku na európskom trhu s uhlíkom do konca roka 2019.

Obrázok 5: Vývoj prebytku na európskom trhu s uhlíkom v rokoch 2013 – 2019

Zdroj: GR PRE OBLASŤ KLÍMY

V súvislosti s revíziou EU ETS[61] došlo k významným zmenám fungovania MSR, ako sa uvádza v texte nasledujúceho rámčeka.

[61] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/410 zo 14. marca 2018, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES s cieľom zlepšiť nákladovo efektívne znižovanie emisií a investície do nízkouhlíkových technológií a rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 (Ú. v. EÚ L 76, 19.3.2018, s. 3); k dispozícii na stránke: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.076.01.0003.01.ENG&toc=OJ:L:2018:076:TOC.

Kľúčovou koncepciou fungovania MSR je celkový počet kvót v obehu (TNAC). Kvóty sa doplnia do rezervy vtedy, ak TNAC presiahne vopred určenú hornú hranicu (833 miliónov kvót), pričom sa uvoľnia z rezervy vtedy, ak ich počet klesne pod vopred určenú dolnú hranicu (400 miliónov kvót)*. MSR tak absorbuje alebo uvoľní kvóty, ak sa kvóty v obehu dostanú mimo vopred určeného rozsahu. Do rezervy sa prevedú aj odložené a tzv. nepridelené** kvóty. Od roku 2023 už nebudú platné kvóty umiestnené v MSR, ktoré prekračujú aukčný objem z predchádzajúceho roka.

Celkové množstvo kvót v obehu rozhodujúce pre určenie kvót na začlenenie do MSR a ich uvoľnenie z MSR sa vypočíta podľa tohto vzorca:

TNAC = ponuka – (dopyt + kvóty v MSR)

Zložky ponuky a dopytu použité vo vzorci sú opísané v oznámení Komisie o TNAC, ktoré sa uverejňuje každý rok do 15. mája.***

* Alebo keď sa prijmú opatrenia podľa článku 29a smernice o EU ETS.

** Nepridelené kvóty sú kvóty, ktoré neboli pridelené podľa článku 10a ods. 7 smernice o EU ETS, t. j. kvóty zostávajúce v rezerve pre nových účastníkov, a kvóty vyplývajúce z uplatňovania článku 10a ods. 19 a 20, t. j. kvóty určené na bezodplatné prideľovanie zariadeniam, ktoré však zostali nepridelené z dôvodu (čiastočného) ukončenia prevádzky alebo výrazného zníženia kapacity. Pri fakticky „nepridelených“ kvótach vyplývajúcich z uplatňovania príslušného faktora úniku uhlíka v odvetviach nezahrnutých do zoznamu odvetví vystavených riziku úniku uhlíka počas súčasného obdobia, ako aj pri všetkých kvótach nepridelených podľa článku 10c smernice o EU ETS sa nepredpokladá ich umiestnenie do trhovej stabilizačnej rezervy podľa článku 1 ods. 3 rozhodnutia (EÚ) 2015/1814. Tieto kvóty preto nie sú zahrnuté, pozri s. 225 posúdenia vplyvu [SWD(2015) 135 final], ktoré je sprievodným dokumentom k návrhu revízie smernice o EU ETS z roku 2015.

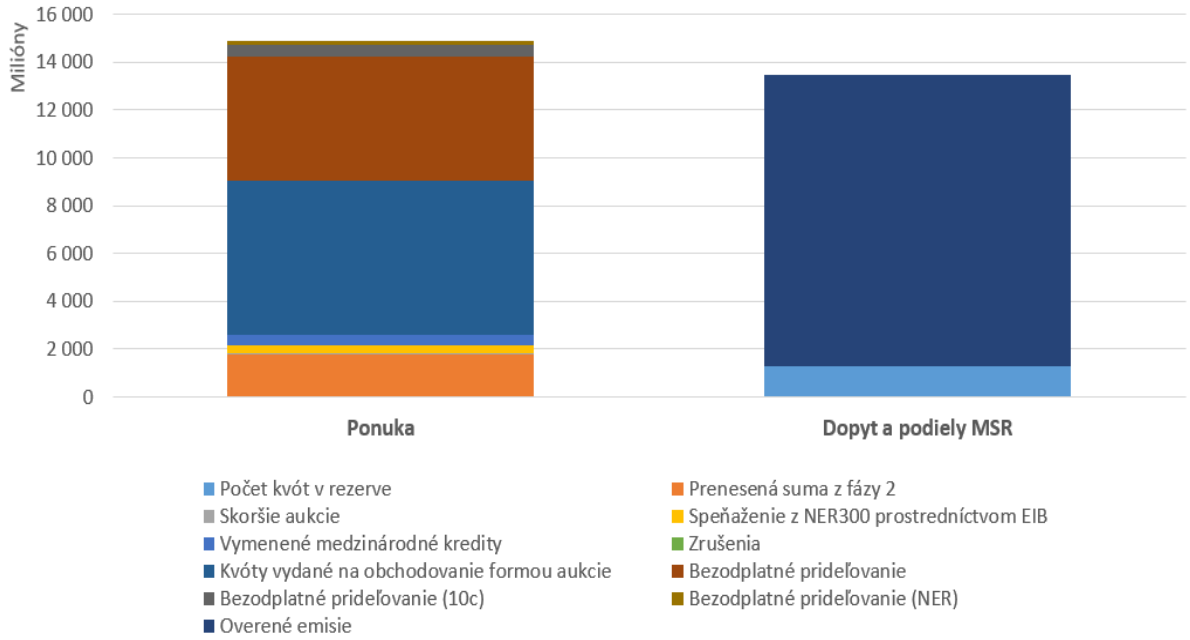
*** Pozri najnovšie oznámenie o TNAC uverejnené v máji 2020: C(2020) 2835 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf.

Správa o trhu s uhlíkom umožňuje konsolidáciu číselných údajov týkajúcich sa ponuky a dopytu, ktoré sa uverejňujú v súlade s harmonogramom oznamovacích povinností vyplývajúcich zo smernice o EU ETS a jej vykonávacích ustanovení.

Obrázok 6 znázorňuje zloženie ponuky a dopytu v roku 2019. Príslušné údaje sa uverejnili aj ako súčasť štvrtého oznámenia o celkovom počte kvót v obehu (TNAC) na účely MSR[62].

[62] C(2020) 2835 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf.

Obrázok 6: Zloženie súhrnnej ponuky a dopytu (v miliónoch kvót) do konca roka 2019

Zdroj: GR pre oblasť klímy

V rámci príprav na začatie fungovania MSR v roku 2019 Komisia od polovice mája 2017[63] pravidelne uverejňuje TNAC za predchádzajúci rok. V máji 2020 bolo TNAC uverejnené po štvrtýkrát, pričom predstavovalo 1 385 496 166 kvót[64]. Uverejnenie z roka 2020 bude aj naďalej viesť k zaraďovaniu kvót do MSR, čím sa znížia aukčné objemy v rokoch 2020 a 2021.

Na základe TNAC v rokoch 2019 a 2020 a revidovaných právnych predpisov sa tak aukčné objemy v roku 2020 znížili o takmer 375 miliónov kvót (alebo takmer 35 %). Uplatnením rovnakého prístupu sa znížia aj aukčné objemy v roku 2021. V dodatku 7 sú uvedené informácie o príspevkoch jednotlivých členských štátov do MSR za celý rok 2020.

V roku 2021 Komisia prvýkrát preskúma MSR. Podľa rozhodnutia o MSR sa vyžaduje, aby sa preskúmanie vykonalo tri roky po začiatku jeho činnosti (t. j. koniec roka 2021). Preskúmanie sa uskutoční v širšom kontexte revízie systému EU ETS so zreteľom na ambicióznejší cieľ EÚ spočívajúci v znížení emisií do roku 2030, ktorá je naplánovaná na jún 2021. Komisia preskúma MSR na základe analýzy riadneho fungovania európskeho trhu s uhlíkom, pričom sa osobitne zameria na percentuálne údaje kvót na začlenenie do MSR, číselnú hodnotu prahu a počet kvót, ktoré sa majú uvoľniť z rezervy. Zameria sa aj na vplyv tejto rezervy na rast, pracovné miesta, priemyselnú konkurencieschopnosť EÚ a riziko úniku uhlíka.

63 C(2017) 3228 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf.
64 C(2020) 2835 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf.

4. LETECKÁ DOPRAVA

Odvetvie leteckej dopravy je od roku 2012 súčasťou systému EU ETS. Pôvodné právne predpisy sa vzťahovali na všetky lety do Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) a von z neho. EÚ však dočasne obmedzila záväzky na lety v rámci EHP prevádzkované leteckými spoločnosťami zo všetkých krajín s cieľom podporiť vytvorenie globálneho opatrenia Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO) na zníženie emisií z leteckej dopravy.

Zhromaždenie organizácie ICAO sa v októbri 2016 dohodlo na uznesení o systéme kompenzácie a znižovania emisií CO_2 pre medzinárodné letectvo (CORSIA), ktoré má začať platiť v roku 2021. CORSIA je systém kompenzácie emisií uhlíka, ktorého cieľom je stabilizovať čisté emisie z medzinárodnej leteckej dopravy na cieľové úrovne roka 2020 prostredníctvom kupovania a rušenia medzinárodných kreditov. Vzhľadom na tento výsledok bola smernica o EU ETS v roku 2017 zmenená s cieľom predĺžiť rozsah pôsobnosti v odvetví letectva v rámci EHP do roku 2023.

Systém EU ETS pre leteckú dopravu sa vzťahuje na všetky letové trasy medzi letiskami nachádzajúcimi sa v Európskom hospodárskom priestore (EHP) a zabezpečuje rovnaké zaobchádzanie s leteckými spoločnosťami na letových trasách. V smernici o EU ETS sa stanovuje, že Európska komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o spôsoboch zavedenia systému CORSIA do práva EÚ prostredníctvom revízie smernice. Pokiaľ sa aktívne nezreviduje, platnosť geografického rozsahu pôsobnosti EU ETS vyprší na konci roka 2023 a bude opäť zahŕňať všetky odlety z EHP (a pokiaľ sa neudelí výnimka, prílety do EHP).

V roku 2019 sa kvóty vydávali v súlade s rozsahom pôsobnosti v rámci EHP. Bezodplatné prideľovanie predstavovalo niečo vyše 32,4 milióna kvót. Toto číslo zahŕňa bezodplatne pridelené kvóty (niečo vyše 31,3 milióna kvót) a takmer 1,1 milióna bezodplatných kvót pridelených z osobitnej rezervy pre nových účastníkov a rýchlo rastúcich prevádzkovateľov. Kvóty z tejto rezervy v rokoch 2017 – 2020 zdvojnásobujú, keďže sa vzťahujú na celé obdobie rokov 2013 – 2020. Objem vydražený v roku 2019 predstavoval približne 5,5 milióna kvót. Pokiaľ ide o vývoj v oblasti emisií z leteckej dopravy, overené emisie rástli pomalšie v roku 2019 (o 1 % v porovnaní s rokom 2018) a dosiahli úroveň 68,2 milióna ton CO_2.

V tabuľke 8 sa uvádza súhrn overených emisií, bezodplatne pridelených emisných kvót a aukčných objemov v prípade odvetvia leteckej dopravy od začiatku fázy 3.

Tabuľka 8: Overené emisie a kvóty pridelené pre odvetvie leteckej dopravy (v miliónoch)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Overené emisie (v miliónoch ton ekvivalentu CO_2)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,4	67,5	68,2	
Zmena overených emisií oproti roku x – 1		2,5 %	4,1 %	7,7 %	4,8 %	4,8 %	1 %	
Bezodplatné prideľovanie (EÚ27 + UK + krajiny EHP)[65]	32,4	32,4	32,1	32,0	33,1	31,3	31,3[66]	31,2
Bezodplatné prideľovanie z osobitnej rezervy pre nových účastníkov a rýchlo rastúcich prevádzkovateľov	0	0	0	0	1,1	1,1	1,1	0,9
Objemy vydražených kvót	0	9,3	16,4	6,0	4,7	5,6	5,5	3,4[67]

Zdroje: EUTL, GR pre oblasť klímy, EEX

Objemy kvót pre leteckú dopravu vydražených počas obdobia rokov 2013 – 2015 odzrkadľujú rozhodnutie spoluzákonodarcov z roku 2013 o odložení účinnosti[68] a o obmedzení záväzkov v oblasti klímy iba na lety v rámci EHP. Povinnosť dosiahnuť súlad s predpismi bola v prípade odvetvia leteckej dopravy v súvislosti s rokmi 2012 a 2013 odložená. Odložené objemy kvót na rok 2012 sa teda dražili v roku 2014, pričom plnenie povinností v prípade emisií z leteckej dopravy z rokov 2013 a 2014 sa realizovalo až v období od januára do apríla 2015.

65 V týchto údajoch nie sú zohľadnené všetky ukončenia prevádzky prevádzkovateľov lietadiel a bezodplatné kvóty pridelené z osobitnej rezervy.

66 Keby sa zohľadnili počty zrazené z dôvodu ukončenia prevádzky, skutočné počty kvót za rok 2019 by dosahovali o 1,4 milióna menej, ako sa uvádza. Prideľovanie kvót bolo v prípade Spojeného kráľovstva (4,31 milióna kvót z celkového množstva na rok 2019) v roku 2019 pozastavené v dôsledku ochranných opatrení prijatých Komisiou na ochranu environmentálnej integrity EU ETS, v roku 2020 však opäť pokračovalo.

67 Do konca júna 2020.

68 Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 377/2013/EÚ z 24. apríla 2013 o dočasnej výnimke zo smernice 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 113, 25.4.2013, s. 1).

Zahrnutie odvetvia leteckej dopravy do systému EU ETS malo výrazný vplyv na environmentálne správanie systému ako celku. Vo fáze 3 do roka 2019 prevádzkovatelia lietadiel odovzdali 296 miliónov kvót pre leteckú dopravu a 127 miliónov všeobecných kvót, pričom hodnota všeobecných kvót predstavovala príspevok odvetvia letectva k celkovej striktnosti systému EU ETS.

V júni 2018 ICAO prijala štandardy a odporúčania (SARP) v rámci systému CORSIA[69], v ktorých sa spolu s vykonávacími prvkami podrobne opisuje aj fungovanie systému. EÚ a jej členské štáty podporujú formálne prijatie SARP organizáciou ICAO, no zároveň v súlade s postupmi ICAO informovali o existujúcich rozdieloch medzi príslušnými právnymi predpismi EÚ a systémom CORSIA[70]. ICAO zatiaľ neuverejnila rozdiely oproti iným štátom.

Výrazný vplyv pandémie COVID-19 na medzinárodnú leteckú dopravu mal dosah aj na systém CORSIA. Očakáva sa, že emisie z leteckej dopravy klesnú v roku 2020 oproti úrovniam v roku 2019 pod 40 %. Vzhľadom na tento vplyv zástupcovia globálneho leteckého priemyslu podporovaní viacerými zúčastnenými krajinami, ktoré sú členmi ICAO úspešne požadovali, aby sa ako základné hodnoty systému CORSIA v skúšobnej fáze nepoužíval pôvodne plánovaný priemer emisií z rokov 2019 – 2020, ale iba priemer z roku 2019. Tým sa budúce kompenzačné povinnosti leteckých liniek značne znížili alebo eliminovali v porovnaní s pôvodne plánovanými základnými hodnotami. O tom, či bude základná hodnota vychádzať z emisií len za rok 2019 aj po roku 2023, sa rozhodne v nadchádzajúcich rokoch.

Ako súčasť širšieho balíka právnych predpisov v rámci Európskej zelenej dohody a na základe smernice o EU ETS zmenenej v roku 2017[71] Komisia v súčasnosti pripravuje návrh na zmenu systému EU ETS pre leteckú dopravu do júna 2021. Návrh bude mať dve stránky. Prispeje k zníženiu podielu kvót bezodplatne pridelených prevádzkovateľom lietadiel a k ešte väčšiemu zníženiu emisií skleníkových plynov. Okrem toho bude riešiť zapracovanie systému CORSIA do právnych predpisov EÚ spôsobom, ktorý je v súlade s cieľmi EÚ v oblasti klímy do roku 2030[72]. Už schválené revízie systému EU ETS umožnia rozšíriť lineárny redukčný koeficient 2,2 % na strop kvót pre leteckú dopravu od fázy 4 systému EU ETS, ktorá sa začne v roku 2021.

69 https://www.icao.int/environmental-protection/CORSIA/Pages/SARPs-Annex-16-Volume-IV.aspx.
70 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32018D2027.
71 http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2017.350.01.0007.01.SLK.
72 https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12494-Revision-of-the-EU-Emission-Trading-System-Directive-concerning-aviation-.

5. DOHĽAD NAD TRHOM

Podľa revidovanej smernice o trhoch s finančnými nástrojmi* (MiFID2) sa od 3. januára 2018 emisné kvóty klasifikujú ako finančné nástroje. To znamená, že pravidlá uplatniteľné na tradičné finančné trhy (trhy zahŕňajúce obchodovanie s derivátmi uhlíka na popredných platformách alebo mimoburzových trhoch – OTC) sa vzťahujú aj na spotový segment sekundárneho trhu s uhlíkom (transakcie s emisnými kvótami na okamžité doručenie na sekundárnom trhu). Na tento segment sa teda vzťahujú rovnaké podmienky ako na trh s derivátmi z hľadiska transparentnosti, ochrany a integrity investorov. Dohľad nad primárnym trhom je naďalej upravovaný nariadením o obchodovaní formou aukcie, okrem otázok týkajúcich sa zneužívania trhu.

Uplatňujú sa aj iné časti právnej úpravy finančných trhov, a to na základe krížových odkazov na vymedzenie pojmov finančných nástrojov podľa smernice MiFID2. Ide najmä o nariadenie o zneužívaní trhu (MAR)**, ktoré sa vzťahuje na transakcie a konania týkajúce sa emisných kvót na primárnych aj sekundárnych trhoch. Podobne aj krížový odkaz na smernicu MiFID2 v smernici o boji proti praniu špinavých peňazí*** prinesie povinné uplatňovanie hĺbkových kontrol klientov zo strany obchodníkov s uhlíkom s licenciou podľa smernice MiFID v súvislosti s ich klientmi na sekundárnom spotovom trhu s emisnými kvótami. ****

* Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ.

** Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 596/2014 zo 16. apríla 2014 o zneužívaní trhu (nariadenie o zneužívaní trhu) a o zrušení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/6/ES a smerníc Komisie 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES.

*** Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES.

**** Hĺbkové kontroly sú už povinné na primárnom trhu a na sekundárnom trhu s derivátmi z emisných kvót.

Počet účastníkov oprávnených predkladať ponuky na aukciách na spoločnej aukčnej platforme v roku 2019 aj naďalej rástol. V januári ich počet dosahoval 80, na konci roka, v decembri 2019, už bolo oprávnených predkladať ponuky 86 účastníkov. Najdominantnejšou kategóriou účastníkov oprávnených predkladať ponuky na aukciách boli aj naďalej prevádzkovatelia (približne 70 %), po nich nasledovali investičné spoločnosti a úverové inštitúcie (okolo 20 %) a osoby oslobodené od požiadaviek podľa MiFID (10 %)[73].

[73] Všetky údaje pochádzajú z mesačných správ Komisii na spoločnej aukčnej platforme (CAP2).

Podľa existujúcich pravidiel týkajúcich sa zneužívania trhu sú príslušné vnútroštátne orgány[74] zodpovedné za monitorovanie trhu, pokiaľ ide o aukcie, ako aj sekundárny trh. Ich činnosti na európskej úrovni koordinuje Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA), ako je to v prípade iných finančných nástrojov.[75]

[74] Podrobnejšie informácie o činnostiach príslušných vnútroštátnych orgánov týkajúcich sa monitorovania trhu sú dostupné v správe o trhu s uhlíkom z roku 2019 [COM(2019) 557 final/2], ktorá je dostupná na adrese: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52019DC0557R(01).

[75] Zoznam príslušných vnútroštátnych orgánov zodpovedných podľa nariadenia o zneužívaní trhu sa nachádza na webových stránkach orgánu ESMA. Zoznam európskych finančných spravodajských jednotiek, ktoré sa zaoberajú otázkami týkajúcimi sa prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, sa nachádza na webových stránkach Europolu.

6. MONITOROVANIE, NAHLASOVANIE A OVEROVANIE EMISIÍ

Požiadavky na monitorovanie, nahlasovanie, overovanie a akreditáciu (MRVA) v rámci systému EU ETS sa harmonizujú nariadením o monitorovaní a nahlasovaní (MRR)* a nariadením o akreditácii a overovaní (AVR)**.

Monitorovací systém v EU ETS je koncipovaný ako „modulový“ prístup, ktorý prevádzkovateľom umožňuje vysokú mieru flexibility s cieľom zabezpečiť nákladovú efektívnosť a zároveň dosiahnuť vysokú spoľahlivosť monitorovaných údajov o emisiách. Na tento účel sa povoľuje niekoľko metód monitorovania („metodika založená na výpočtoch“ alebo „metodika založená na meraniach“, výnimočne aj „rezervná metodika“). Pre rôzne časti zariadenia možno metódy kombinovať. V prípade prevádzkovateľov lietadiel sú uskutočniteľné len metodiky založené na výpočtoch, pričom základným parametrom, ktorý je potrebné určiť pri letoch zaradených do systému EU ETS, je spotreba paliva. Požiadavka, aby zariadenia a prevádzkovatelia lietadiel mali plán monitorovania schválený príslušným orgánom na základe MRR, zabraňuje svojvoľnému výberu monitorovacích metód a časových obmien.

V nariadení AVR pre fázu 3 a ďalšie obdobie bola zavedená celoeurópska harmonizovaná koncepcia akreditácie overovateľov. Overovatelia musia byť akreditovaní vnútroštátnym akreditačným orgánom, aby mohli vykonávať overovanie dodržiavania nariadenia AVR. Tento jednotný akreditačný systém umožňuje overovateľom pôsobiť na základe vzájomného uznávania vo všetkých zúčastnených krajinách, čím sa v plnom rozsahu využívajú výhody vnútorného trhu a pomáha sa zabezpečiť celková dostatočná dostupnosť.

* Nariadenie Komisie (EÚ) č. 601/2012 z 21. júna 2012 o monitorovaní a nahlasovaní emisií skleníkových plynov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 181, 12.7.2012, s. 30).

** Nariadenie Komisie (EÚ) č. 600/2012 z 21. júna 2012 o overovaní správ o emisiách, správ o tonokilometroch a akreditácii overovateľov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 181, 12.7.2012, s. 1).

6.1. Celkový vývoj

Skúsenosti s vykonávaním nariadení MRR a AVR počas fázy 3 systému ETS poukazujú na potrebu ďalšieho zlepšenia, objasnenia a zjednodušenia pravidiel s cieľom ďalej podporovať harmonizáciu, znížiť administratívnu záťaž prevádzkovateľov a zúčastnených krajín a ďalej posilniť efektívnosť systému.

Vzhľadom na uvedené sa prvá aktualizácia týchto dvoch nariadení, ktorej účelom bola príprava systému EU ETS na fázu 4 a zlepšenie a zjednodušenie postupov MRVA, uskutočnila v roku 2018. Revidované verzie MRR[76] a AVR[77] nadobudli účinnosť 1. januára

[76] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2066 z 19. decembra 2018 o monitorovaní a nahlasovaní emisií skleníkových plynov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, ktorým sa mení nariadenie Komisie (EÚ) č. 601/2012 (Ú. v. EÚ L 334, 31.12.2018, s. 1 – 93).

2019. Práca na druhej aktualizácii začala vo februári 2019. V súvislosti s aktualizáciou týchto dvoch nariadení prebiehali konzultácie so zúčastnenými krajinami o niektorých cielených otázkach, ktoré nebolo možné riešiť počas prvej aktualizácie, ako je vykonávanie prepracovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie[78]. Celý proces revízie MRVA by sa mal ukončiť v dostatočnom predstihu pred začiatkom fázy 4 v roku 2021.

Efektívnosť systému zabezpečenia súladu sa zlepšila, keďže krajiny majú na základe nariadenia MRR možnosť uložiť povinnosť elektronického nahlasovania. Rovnako ako v minulom roku oznámilo 17 zúčastnených krajín používanie elektronických formulárov alebo osobitných formátov súborov pre plány monitorovania, správy o emisiách, správy o overení a/alebo správy o vylepšeniach na základe minimálnych požiadaviek stanovených Komisiou. Trinásť zúčastnených krajín oznámilo, že na podávanie správ v rámci systému EU ETS používajú určitú formu automatizovaného informačného systému.

6.2. Použité monitorovanie

Zo správ podľa článku 21 predložených v roku 2020 vyplýva, že vo väčšine zariadení sa používa metodika založená na výpočtoch[79]. Len 155 zariadení (1,5 %) v 23 krajinách nahlásilo používanie systémov kontinuálneho merania emisií, najčastejšie v Nemecku, Česku a Francúzsku. Kým počet krajín je rovnaký ako v minulom roku, celkový počet zariadení, ktoré tento prístup používa, sa znížil.

Len 13 krajín oznámilo používanie rezervnej metodiky v 34 zariadeniach, čo predstavovalo približne 3,0 milióna ton ekvivalentu CO_2 (v porovnaní s 2,6 milióna ton ekvivalentu CO_2 v 38 zariadeniach v 11 krajinách v predchádzajúcom roku). Jedno zariadenie v Holandsku je zodpovedné za 42 % celkových emisií hlásených v súvislosti s rezervnou metodikou.

Minimálne štandardné úrovne[80] podľa nariadenia MRR spĺňa prevažná väčšina zariadení. Len 90 zariadení kategórie C (v porovnaní s 97 v minulom roku), teda 11,8 %, sa podľa správ odchýlilo prinajmenšom pri jednom parametri od požiadavky uplatňovať pre väčšie zdrojové prúdy najvyššie úrovne. Tieto odchýlky sú povolené len vtedy, keď prevádzkovateľ preukáže, že najvyššia úroveň je technicky nerealizovateľná alebo by viedla k neprimeraným nákladom. Ak tieto podmienky už neplatia, prevádzkovateľ musí zodpovedajúcim spôsobom zlepšiť svoj systém monitorovania.

Podobne zo správ 23 zúčastnených krajín vyplynulo, že celkovo je 22 % zariadení kategórie B povolených s určitou formou odchýlky od štandardných požiadaviek nariadenia

---

77 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2067 z 19. decembra 2018 o overovaní údajov a o akreditácii overovateľov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 334, 31.12.2018, s. 94 – 134).

78 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82 – 209).

79 Hlavným dôvodom je, že metodika založená na meraniach zahŕňa nasadenie významných zdrojov a know-how na nepretržité meranie koncentrácie príslušných GHG, ktoré mnohí menší prevádzkovatelia nemajú.

80 V nariadení Komisie (EÚ) č. 601/2012 sa vyžaduje, aby všetci prevádzkovatelia spĺňali určité minimálne úrovne, pričom väčšie zdroje emisií musia spĺňať vyššie úrovne (zahŕňajúce spoľahlivejšiu kvalitu údajov) a z dôvodu nákladovej efektívnosti pre menšie zdroje platia menej prísne požiadavky.

MRR, teda podobne ako 19 % v minulom roku a 21 % v roku pred tým, čo preukazuje stabilnú úroveň pri dosahovaní najvyššej úrovne súladu.

6.3. Akreditované overovanie

V správach podľa článku 21 sa neuvádza celkový počet overovateľov. Európska spolupráca pre akreditáciu (EA) však poskytuje ústredné prepojenie na príslušné vnútroštátne akreditačné orgány (NAB) a ich zoznamy akreditovaných overovateľov systému EU ETS[81].

Vzájomné uznávanie overovateľov medzi zúčastnenými krajinami funguje úspešne: 28 krajín oznámilo, že na ich území pôsobí aspoň jeden zahraničný overovateľ.

Zistilo sa, že overovatelia vykazujú vysokú mieru súladu s nariadením AVR. Žiadna krajina neoznámila pozastavenie alebo zrušenie akreditácie overovateľa. V porovnaní s rokom 2018, keď bolo jedno pozastavenie a žiadne odvolania. Nemecko oznámilo za rok 2019 obmedzenie rozsahu akreditácie šiestich overovateľov a Poľsko jedného overovateľa v porovnaní s obmedzeniami rozsahu akreditácie dvoch overovateľov z Nemecka, jedného z Francúzska a troch z Poľska v roku 2018. Sedem krajín oznámilo sťažnosti na overovateľov prijaté v tomto roku (o tri menej ako v minulom roku). Celkový počet sťažností (66) je o 7 % nižší. Z doručených sťažností bolo v čase oznamovania vyriešených 71 % (v minulom roku to bolo 93 %). Osem krajín oznámilo prípady nesúladu týkajúceho sa identifikácie overovateľa v súvislosti s procesom výmeny informácií medzi NAB a príslušnými orgánmi (v porovnaní s desiatimi krajinami v minulom roku).

7. PREHĽAD ADMINISTRATÍVNYCH OPATRENÍ

Krajiny zapojené do systému EU ETS používajú rôzne prístupy týkajúce sa príslušných orgánov zodpovedných za jeho vykonávanie. V niektorých krajinách sú zapojené viaceré miestne orgány, kým v iných je prístup oveľa centralizovanejší.

Zo správ podľa článku 21 predložených v roku 2020 vyplynulo, že do realizácie systému EU ETS boli v priemere zapojené 4 príslušné orgány na krajinu.[82] Pokiaľ ide o koordináciu medzi orgánmi, nahlásené boli rôzne nástroje, napríklad legislatívne nástroje na centrálne riadenie plánov monitorovania (v 14 krajinách), záväzné pokyny a usmernenia zo strany príslušných ústredných orgánov pre miestne orgány (v 10 krajinách) a pravidelné pracovné skupiny alebo stretnutia medzi orgánmi (v 13 krajinách). Sedem krajín uviedlo, že nemajú zavedené žiadne takéto nástroje (CY, IE, IS, IT, LI, LU a MT).

Pokiaľ ide o administratívne poplatky účtované v súvislosti s povoľovaním a schvaľovaním plánov monitorovania, 13 krajín v roku 2020 oznámilo, že prevádzkovateľom zariadení

[81] Zoznam prístupových bodov EA k akreditovaným overovateľom NAB pre systém EU ETS: https://european-accreditation.org/national-accreditation-bodies-having-successfully-undergone-peer-evaluation-by-ea/.

[82] V niektorých prípadoch môžu krajiny nahlasovať ako jeden príslušný orgán viacero regionálnych/miestnych orgánov.

neúčtujú žiadne poplatky (CY, DE, EE, EL, IE, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE, SK), teda rovnako ako v minulom roku. Prevádzkovatelia lietadiel neplatia poplatky v 15 krajinách (BE, CY, CZ, DE, EE, ES, EL, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE, SK). Poplatky sa v jednotlivých krajinách a v prípade jednotlivých typov služieb výrazne líšia, od 5 EUR do 7 283,17 EUR za povolenie a schválenie plánu monitorovania pre zariadenia a od 2,19 EUR do 2 400 EUR za tú istú službu pre leteckých prevádzkovateľov.

Celkovo je administratívna organizácia systému ETS zúčastnených krajín do značnej miery účinná. Komunikácia a výmena osvedčených postupov, a to aj prostredníctvom činností fóra súladu so systémom EU ETS a výročnej konferencie o súlade so systémom EU ETS, by sa mala aj naďalej posilňovať a podporovať.

8. SÚLAD A PRESADZOVANIE

V smernici o EU ETS sa stanovuje pokuta za prekročenie emisií vo výške 100 EUR (s indexáciou v závislosti od inflácie) za každú tonu emitovaného CO_2, za ktorú nebola v riadnom čase odovzdaná kvóta, a požaduje sa v nej aj, aby sa za tieto emisie odovzdali kvóty. Ďalšie sankcie, ktoré sa vzťahujú na porušenia vykonávania systému EU ETS, stanovuje podľa vnútroštátnych ustanovení dotknutá krajina.

Aj napriek ťažkej hospodárskej situácii v dôsledku krízy spôsobenej ochorením COVID-19 zostala v prípade cyklu hodnotenia súladu v roku 2019 úroveň súladu so systémom EU ETS veľmi vysoká: väčšina prevádzkovateľov, ktorí sú zodpovední za viac ako 99 % emisií zo stacionárnych zariadení, si v marci a apríli 2020 plnila svoje právne povinnosti. V prípade zariadení, ktoré nedosiahli súlad, išlo zvyčajne o drobné zariadenia. Približne 500 prevádzkovateľov lietadiel podalo správu a splnilo si svoje povinnosti vrátane viac ako 100 komerčných prevádzkovateľov lietadiel, ktorých sídlo sa nachádza mimo EÚ, ale prevádzkujú lety v rámci EHP. V prípade prevádzkovateľov, ktorí nedosiahli súlad, išlo zvyčajne o drobných prevádzkovateľov alebo prevádzkovateľov, ktorí v roku 2018 ukončili prevádzku.

Príslušné orgány naďalej vykonávajú rôzne kontroly súladu týkajúce sa ročných správ o emisiách. Na základe správ podľa článku 21 predložených v roku 2020 všetky zúčastnené krajiny[83] kontrolujú ročné správy o emisiách zo zariadení z hľadiska úplnosti (100 % správ okrem BE 31 %, ES 94 %, FR 95 %) a väčšina krajín kontroluje správy prevádzkovateľov lietadiel – všetky okrem Maďarska, Lotyšska (obdive krajiny majú dvoch prevádzkovateľov lietadiel) a Lichtenštajnska (nemá prevádzkovateľov lietadiel). V správach sa ďalej uvádza, že krajiny v priemere kontrolujú približne 83 % správ zariadení z hľadiska konzistentnosti s plánmi monitorovania (ako aj 91 % správ prevádzkovateľov lietadiel) a približne 70 % správ zariadení z hľadiska konzistentnosti s údajmi o pridelení kvót. Dvadsaťtri krajín

[83] Taliansko na príslušnú otázku neodpovedalo v správe predloženej v roku 2020, preto sa ako odhad pre túto krajinu použili údaje z predchádzajúceho roka.

uviedlo, že vykonávajú aj krížové kontroly s inými údajmi v prípade zariadení a 24 krajín ich vykonáva aj v prípade prevádzkovateľov lietadiel.

Príslušné orgány v 12 krajinách vykonali konzervatívne odhady týkajúce sa chýbajúcich údajov v prípade 101 zariadení (celkovo približne 1 % zariadení), takmer dvakrát viac ako v uplynulých troch rokoch. Zdá sa, že k zvýšeniu došlo v dôsledku vyššieho počtu konzervatívnych odhadov v Holandsku (51 dotknutých zariadení v roku 2019 oproti 11 v roku 2018), pretože v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi bol prijatý väčší počet oznámení o chybách pri monitorovaní. Oznámené množstvo dotknutých emisií v roku 2019 bolo 61,0 milióna ton CO_2 (v porovnaní s 11,2 milióna ton CO_2 v roku 2018), čo predstavuje približne 4 % celkových emisií (v porovnaní s 0,7 % v roku 2018). Najčastejšími dôvodmi uvádzanými v prospech realizácie konzervatívnych odhadov bolo predloženie správ o emisiách, ktoré neboli úplne v súlade s požiadavkami nariadenia MRR, a nepredloženie správy o emisiách do 31. marca.

Konzervatívne odhady, pokiaľ ide o chýbajúce údaje za leteckú dopravu, nahlásilo sedem krajín a týkali sa 33 prevádzkovateľov lietadiel (5,4 % všetkých prevádzkovateľov) a 1,6 % emisií z leteckej dopravy.

Kontroly príslušných orgánov sú naďalej dôležité na účely doplnenia práce overovateľa. V roku 2019 všetky krajiny potvrdili, že v prípade zariadení vykonávajú ďalšie kontroly. Väčšina krajín (všetky okrem HU, IT, LI a LV) uviedla podobný prístup, pokiaľ ide o prevádzkovateľov lietadiel. Väčšina krajín (všetky okrem EL, IT, LU a MT) uviedla, že v roku 2019 sa v zariadeniach vykonali kontroly na mieste, a takmer polovica krajín (všetky okrem BG, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, EL, HU, IT, LI, LT, LU, LV, MT, NO, PT a UK) uviedla, že sa vykonali inšpekcie na mieste v prípade leteckej dopravy.

V roku 2019 bolo uplatnenie pokuty za nadmerné emisie oznámené v prípade 25 zariadení v ôsmich krajinách (DE 1, DK 2, ES 1, IT 4, PL 2, PT 1, RO 7 a UK 7). V odvetví leteckej dopravy boli nahlásené pokuty za nadmerné emisie v prípade 34 prevádzkovateľov lietadiel (CY 1, DE 3, ES 4, IT 3, PT 11 a UK 12).

Šesť krajín potvrdilo uloženie pokút (okrem pokút za nadmerné emisie) v roku 2019. Neboli hlásené žiadne prípady trestu odňatia slobody, zaznamenali sa však pokuty, formálne upozornenia a posledné písomné upozornenia, ktoré sa uskutočnili alebo sa ešte len mali uskutočniť (napr. z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania), v celkovej finančnej hodnote 7,8 milióna EUR (z ktorých 0,15 milióna EUR sa týkalo leteckej dopravy).

Najčastejšími porušeniami nahlásenými za rok 2019 boli nepredloženie overených ročných správ o emisiách do príslušného termínu, nesplnenie povinnosti včas oznámiť plánované alebo účinné zmeny kapacity, úrovne činnosti a prevádzky zariadenia a nesplnenie povinnosti monitorovania v súlade so schváleným plánom monitorovania a nariadením (EÚ) č. 601/2012.

Ako bolo oznámené v minulom roku, piaty cyklus hodnotenia súladu so systémom EU ETS sa uskutočnil v rokoch 2018 a 2019 s cieľom identifikovať problémy týkajúce sa súladu s EU ETS na úrovni zúčastnených krajín a podporiť ich v zlepšovaní realizácie systému EU ETS.

Toto hodnotenie bolo dokončené v roku 2020 a bola uverejnená technická správa o výsledkoch[84].

V správe sa dospelo k záveru, že kým kvalita a účinnosť schvaľovania plánov monitorovania, preskúmania ročných správ o emisiách a správ o overení, ako aj inšpekcií sa zlepšili vďaka výraznejšiemu využívaniu vzorov Komisie a IT systémov, ako aj posilnených postupov príslušných orgánov, niektoré oblasti monitorovania, nahlasovania a overovania aj naďalej spôsobujú problémy s výkladom a prospelo by im špecializované školenie alebo prispôsobené vedenie.

Rozdiely vo vykonávaní medzi členskými štátmi možno pozorovať najčastejšie pri skúmaní výročných správ o emisiách a správ o overení, ako aj v opatreniach nadväzujúcich na problémy zistené počas overovania, inšpekčných postupov a presadzovania. Hoci sa zdá, že tieto rozdiely nemajú nepriaznivý vplyv na spoľahlivosť systému monitorovania, nahlasovania a overovania, v niektorých oblastiach, ako je napríklad cezhraničná výmena informácií, nadväzujúce odporúčania na zlepšenie a inšpekčné postupy, existuje priestor na zlepšenie na úrovni EÚ. Odporúčania členských štátov na zlepšenie sa uvádzajú v prispôsobených akčných plánoch.

Keď sa začnú uplatňovať revízie nariadení, je pravdepodobné, že sa vyriešia niektoré oblasti na zlepšenie identifikované v analýze. Prispôsobené aktualizácie v poradenských materiáloch, vzory a dodržiavanie odporúčaní uvedených v akčných plánoch členských štátov môžu ešte viac zlepšiť vykonávanie. Na tento účel sa v technickej správe a v akčných plánoch členských štátov uvádzajú osobitné odporúčania.

9. ZÁVERY A VÝHĽAD

V roku 2019 došlo k historickému poklesu emisií skleníkových plynov zo zariadení, na ktoré sa vzťahuje systém EU ETS, o 9,1 % v porovnaní s rokom 2018. Stálo za ním najmä zníženie emisií z výroby elektrickej energie a tepla o takmer 15 % spolu s výrazným prenikaním obnoviteľných zdrojov energie do výroby, zvýšeným využívaním zemného plynu a znížením používania uhlia o približne 19 %. Aj emisie z priemyslu zaznamenali doteraz svoj najsilnejší pokles vo fáze 3, a to o takmer 2 %. Naproti tomu overené emisie z leteckej dopravy naďalej rástli, hoci o oveľa menší objem ako v predchádzajúcich rokoch (o 1 % viac ako v roku 2018).

Legislatívne zmeny schválené v posledných rokoch na posilnenie systému ETS a riešenie prebytku kvót stále prinášajú viditeľné výsledky. Ukazovateľ prebytku trhovej stabilizačnej rezervy bol uverejnený štvrtýkrát v máji 2020 a ukázal, že prebytok kvót klesol na približne 1,39 miliardy. Na základe prebytku a revidovaných právnych predpisov o EU ETS pre fázu 4 sa aukčné objemy v roku 2020 znížili o takmer 40 % (približne 375 miliónov kvót). Podobne sa znížia aukčné objemy v roku 2021.

[84] https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/monitoring/docs/report_5th_compliance_en.pdf.

Napriek ťažkej hospodárskej situácii pre priemysel a leteckú dopravu v dôsledku krízy spôsobenej ochorením COVID-19 zostal signál o cene uhlíka v období od januára 2019 do konca júna 2020 stabilný, až na krátku výnimku v marci/apríli. Celkové príjmy z obchodovania formou aukcie, ktoré prináša systém EU ETS, od roku 2012 do 30. júna 2020 prekročili sumu 57 miliárd EUR, pričom celkové príjmy členských štátov dosiahli viac ako 14 miliárd EUR v roku 2019 a 7,9 miliardy EUR v prvej polovici roka 2020. Veľkú časť týchto príjmov používajú členské štáty na opatrenia v oblasti klímy.

Napriek výnimočným okolnostiam v roku 2020 zostala úroveň súladu so systémom EU ETS za rok 2019 veľmi vysoká: väčšina prevádzkovateľov, ktorí sú zodpovední za viac ako 99 % emisií zo stacionárnych zariadení, si splnila svoje právne povinnosti. Tak v prípade prevádzkovateľov stacionárnych zariadení, ako aj v prípade prevádzkovateľov lietadiel, ktorí nedosiahli súlad, išlo zvyčajne o drobné subjekty. Štruktúra EU ETS ostala stabilná a administratívna organizácia v členských štátoch sa ukázala ako účinná.

V nasledujúcich rokoch by systém EU ETS mohol ako súčasť širšieho balíka právnych predpisov v rámci Európskej zelenej dohody prejsť podstatnou revíziou, pokiaľ ide o jeho rozsah pôsobnosti a požiadavky v leteckej doprave, aby bol schopný splniť zvýšené ambície EÚ v oblasti klímy. Rok 2021 bude prvým, keď sa začne realizovať fáza 4 systému EU ETS. V ďalšej správe o trhu s uhlíkom, ktorá má byť uverejnená koncom roka 2021, bude zahrnutý prehľad celej realizácie systému ETS vo fáze 3. Poskytnú sa aj prvé poznatky o fungovaní systému EU ETS vo fáze 4.

PRÍLOHA

Dodatok 1

Tabuľka 1.1: Počet bezodplatne pridelených kvót na modernizáciu odvetvia elektrickej energie[85]

Členský štát	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BG	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436	2 471 297	1 948 441
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789
CZ	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994	7 661 840	3 830 905
EE	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614	38 939	19 471
HU[86]	7 047 255	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa
LT	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379	158 922	94 432
PL[87]	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908	31 942 281	16 912 108
RO	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255	3 778 439	1 723 016
Spolu	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124	46 987 375	25 104 162

Zdroj: GR pre oblasť klímy

Tabuľka 1.2: Maximálny počet bezodplatných ročne pridelených kvót na základe výnimky z úplného obchodovania formou aukcie v odvetví výroby elektrickej energie a tepla

Členský štát	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Spolu
BG	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
CZ	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
EE	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
HU	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
LT	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
PL	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
RO	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Spolu	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

Zdroj: GR pre oblasť klímy

85 Počet kvót podľa článku 10c uvedený v tejto tabuľke môže zahŕňať kvóty vydané s oneskorením za predchádzajúce roky. V tomto prípade sa relevantné ročné množstvá odrazia v EUTL.

86 HU využilo výnimku podľa článku 10c len v roku 2013.

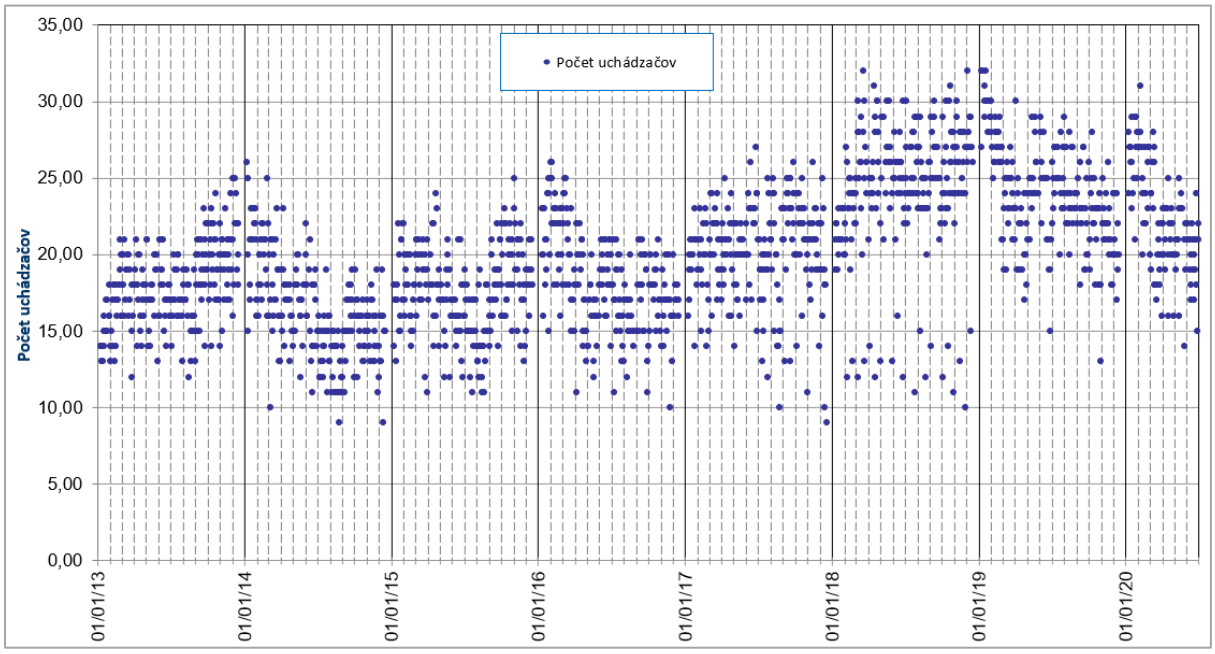
87 Konečný počet kvót pridelených Poľsku bude dostupný v správe za budúci rok, keďže sa čaká na finalizáciu všetkých žiadostí o pridelenie kvót.

Tabuľka 1.3: Počet nevyužitých bezodplatne pridelených kvót na základe výnimky podľa článku 10c, ktoré boli vydražené alebo sa plánujú vydražiť v rokoch 2013 – 2021[88]

Členský štát	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BG	5 444 169	1 461 360	920 823	604 908	1 386 372	0	476 621
CY	0	0	0	0	0	0	0
CZ	0	90 694	77 741	66 740	54 550	80 295	0
EE	0	188 682	134 897	1 767 499	761 088	50 026	0
LT	259 924	0	456 725	191 229	161 522	128 105	76 120
PL	1 196	0	7 491	0	55 800 000	49 520 000	34 501 299[89]
RO	2 104 468	6 710 664	3 540 974	3 011 456	0	0	827 338
HU	0	0	0	0	0	0	0

Dodatok 2

Obrázok 2.1: Počet uchádzačov na aukciách so všeobecnými kvótami od roku 2013 do 30. júna 2020

Zdroj: EEX

- Počet uchádzačov

88 V rokoch 2013 a 2014 neboli vydražené žiadne nevyužité kvóty podľa článku 10c.

89 Konečné údaje pre Poľsko budú dostupné v správe za budúci rok, keďže sa čaká na finalizáciu všetkých žiadostí o pridelenie kvót.

Tabuľka 2.1: Príjmy členských štátov a Spojeného kráľovstva z obchodovania s kvótami formou aukcie v období od roka 2012 do 30. júna 2020 (v miliónoch EUR)[90]

	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	všeobecné (skoršie aukcie)	letecká doprava (skoršie aukcie)	všeobecné	letecká doprava	všeobecné	letecká doprava	všeobecné	letecká doprava	všeobecné	letecká doprava	všeobecné	letecká doprava	všeobecné	letecká doprava	všeobecné	letecká doprava	všeobecné	letecká doprava
AT	11,05	0,00	55,75	0,00	52,17	1,18	76,24	2,36	58,81	0,65	78,74	0,69	208,20	2,16	180,94	2,89	82,07	1,50
BE	0,00	0,00	114,99	0,00	95,03	2,05	138,96	2,69	107,14	0,74	143,52	0,79	379,00	2,47	353,47	3,30	160,28	1,70
BG	22,14	0,00	52,63	0,00	36,19	0,22	120,91	0,91	85,08	0,25	130,15	0,27	367,34	0,83	439,19	1,11	205,96	0,58
CY	1,58	0,00	0,35	0,00	0,43	0,30	0,00	1,42	0,00	0,39	6,15	0,41	24,66	1,30	24,4	1,74	17,03	0,91
HR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,40	0,49	20,09	0,16	26,97	0,18	70,96	0,55	71,97	0,74	32,52	0,37
CZ	0,00	0,00	0,00	0,00	55,24	0,47	110,30	1,20	117,63	0,33	199,43	0,35	583,33	1,10	628,94	1,46	329,84	0,75
DE	166,18	17,52	791,25	0,00	749,97	0,00	1 093,31	16,87	845,74	4,65	1 141,74	5,07	2 565,34	16,31	3 146,14	17,89	1 149,91	0,00
DK	1,07	0,00	56,06	0,00	46,93	1,16	68,64	2,71	52,93	0,74	70,93	0,79	187,32	2,48	162,78	3,31	73,56	1,70
EE	0,00	0,00	18,07	0,00	7,41	0,04	21,13	0,15	23,57	0,04	39,31	0,05	139,89	0,14	142,65	0,20	65,81	0,08
EL	14,84	0,00	147,64	0,00	129,97	1,10	190,17	4,99	146,68	1,37	196,57	1,46	518,96	4,57	503,34	6,11	229,19	3,16
ES	68,53	0,00	346,11	0,00	323,53	6,56	473,20	16,32	364,97	4,48	488,78	4,77	1 291,07	14,97	1 225,22	19,97	555,93	10,31
FI	13,28	0,00	66,97	0,00	62,68	0,81	91,64	2,13	70,63	0,58	94,64	0,62	249,84	1,96	217,35	2,60	98,33	1,33
FR	43,46	0,00	219,25	0,00	205,29	10,05	299,94	12,18	231,34	3,35	309,85	3,55	818,40	11,16	711,64	14,89	322,10	7,69
HU	3,99	0,00	34,59	0,00	56,21	0,29	82,28	0,99	63,43	0,27	84,94	0,29	224,48	0,91	226,8	1,21	102,98	0,62
IE	0,00	0,00	41,68	0,00	35,11	0,87	51,32	2,15	39,54	0,59	52,93	0,63	140,10	1,97	121,64	2,62	54,97	1,37
IT	76,50	0,00	385,98	0,00	361,25	5,24	528,00	14,41	407,23	3,96	545,44	4,21	1 440,10	13,22	1 271,35	17,64	576,06	9,11

[90] Zdroj: EEX.

LT	3,29	0,00	19,98	0,00	17,28	0,06	28,13	0,29	20,76	0,08	31,43	0,09	80,11	0,25	83,69	0,35	39,49	0,17
LU	0,74	0,00	4,97	0,00	4,52	0,63	6,62	0,22	5,08	0,06	6,81	0,07	18,09	0,20	16,79	0,28	7,74	0,17
LV	2,13	0,00	10,79	0,00	10,08	0,14	14,76	0,53	11,36	0,15	15,24	0,15	40,20	0,49	41,92	0,66	18,58	0,33
MT	0,27	0,00	4,47	0,00	3,81	0,10	5,62	0,57	4,30	0,16	5,78	0,17	15,19	0,52	15,21	0,71	6,97	0,37
NL	25,61	0,00	134,24	0,00	125,63	5,47	183,57	3,68	141,59	1,01	189,63	1,07	500,84	3,37	435,64	4,50	197,44	2,33
PL	0,00	0,00	244,02	0,00	78,01	0,00	129,84	2,98	135,57	0,58	505,31	0,69	1 209,98	1,59	2 545,94	2,89	1 384,13	4,38
PT	10,65	0,00	72,78	0,00	65,82	1,27	96,32	2,89	74,29	0,79	99,50	0,85	262,96	2,65	253,58	3,53	115,37	1,83
RO	39,71	0,00	122,74	0,00	97,57	0,32	193,62	1,60	193,56	0,44	260,29	0,47	717,64	1,45	747,87	1,95	369,33	1,00
SE	7,07	0,00	35,67	0,00	33,34	1,02	48,79	3,63	37,61	1,00	50,45	1,06	132,98	3,34	124,1	4,43	56,52	2,29
SI	3,51	0,00	17,74	0,00	16,59	0,05	24,28	0,14	18,70	0,04	25,05	0,04	66,19	0,12	65,14	0,16	29,42	0,08
SK	12,19	0,00	61,70	0,00	57,59	0,04	84,31	0,20	64,99	0,06	87,01	0,06	229,74	0,18	244,47	0,24	111,50	0,12
UK	75,74	0,00	409,63	0,00	387,42	14,08	567,72	18,54	418,96	5,37	604,02	5,30	1 607,32	0,00	0	0	1 043,32	0,83
SPOLU	**603,52**	**17,53**	**3 550,73**	**0,00**	**3 115,11**	**53,53**	**4 815,97**	**117,26**	**3 761,57**	**32,28**	**5 490,60**	**34,14**	**14 090,23**	**90,27**	**14 002,17**	**117,37**	**7 436,36**	**55,11**

Tabuľka 2.2: Príjmy krajín EHP z obchodovania s emisnými kvótami formou aukcie v období od roka 2019 do 30. júna 2020 (v miliónoch EUR)[91]

	2019		2020	
	všeobecné	letecká doprava	všeobecné	letecká doprava
IS	23,91	1,86	16,26	1,66
LI	0,52	0	0,47	0,00
NO	476,78	18,24	332,17	15,84
SPOLU	**501,21**	**20,1**	**348,90**	**17,51**

Dodatok 3

Tabuľka 3.1: Zhrnutie výmeny medzinárodných kreditov do júna 2020[92]

Medzinárodné kredity vymenené do konca júna 2020	V miliónoch	V percentách	Medzinárodné kredity vymenené do konca júna 2020	V miliónoch	V percentách
CER	**288,86**	**60,06 %**	**ERU**	**192,07**	**39,94 %**
Čína	213,31	73,85	Ukrajina	147,69	76,89 %
India	20,30	7,03	Rusko	32,06	16,69 %
Uzbekistan	10,17	3,52	Poľsko	2,82	1,46 %
Brazília	6,00	2,08	Nemecko	1,65	0,85 %
Vietnam	3,71	1,28	Francúzsko	1,24	0,64 %
Čile	3,21	1,11	Bulharsko	0,50	0,26 %
Mexiko	3,17	1,10	ostatné	6,11	3,21 %
Kórea	2,93	1,01			
ostatné	26,06	9,02			
SPOLU CER a ERU	**480,94**	**100 %**			

Zdroj: EUTL

91 Zdroj: EEX.

92 Výmeny kvót Spojeného kráľovstva, ktoré boli v roku 2019 pozastavené v dôsledku ochranných opatrení prijatých na ochranu environmentálnej integrity EU ETS, pokračovali v roku 2020.

Tabuľka 3.2: Zhrnutie výmeny medzinárodných kreditov do júna 2020 podľa druhu zariadení

Medzinárodné kredity vymenené do konca júna 2020:	**CER v miliónoch**	**ERU v miliónoch**
Stacionárne zariadenia	282,54	191,25
Prevádzkovatelia leteckej dopravy	6,32	0,82
SPOLU	**288,86**	**192,07**

Zdroj: EUTL

Dodatok 4

Tabuľka 4.1: Iné emisie ako CO_2 zo zariadení overené v systéme ETS podľa druhu skleníkového plynu v rokoch 2013 – 2019 (v miliónoch ton)[93]

	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
PFCs	**0,40**	**0,74**	**0,58**	**0,64**	**0,51**	**0,64**	**0,57**
N_2O	**2,48**	**5,48**	**5,31**	**4,62**	**4,92**	**4,108**	**3,68**

Zdroj: EUTL

Dodatok 5

Tabuľka 5.1: Vybrané rozhodnutia Súdneho dvora EÚ týkajúce sa fungovania systému EU ETS v období od júla 2019 do júna 2020

Referenčné číslo veci	**Dotknuté právne predpisy**	**Strany**	**Kontext veci**	**Dátum**	**Zistenie Súdneho dvora**
Vec C- 189/19	rozhodnutie Komisie 2011/278	Spenner GmbH & Co. KG/DE	Spoločnosť Spenner Gmbh chcela bezodplatne získať viac kvót pre fázu 3 ETS (2013 – 2020) a tvrdila, že príslušný nemecký orgán jej bezodplatne nepridelil dostatočné množstvo kvót z dôvodu nesprávneho výkladu rozhodnutia Komisie 2011/278/EÚ, najmä článku 9, ktorý sa týka historických úrovní činnosti.	14. 5. 2020	Súdny dvor rozhodol, že článok 9 ods. 9 rozhodnutia 2011/278 sa neuplatňuje na významné rozšírenia kapacity existujúceho zariadenia, ku ktorým došlo pred základným obdobím, ktoré bolo určené v súlade s článkom 9 ods. 1 tohto rozhodnutia, a že článok 9 ods. 1 rozhodnutia

[93] V prípade niektorých zariadení sa emisie z N_2O alebo PFC nemusia v registri Únie nahlasovať samostatne, pričom sa namiesto toho nahlasujú celkové emisie vyjadrené v tonách ekvivalentu CO_2. Údaje v tabuľke zodpovedajú členeniu emisií podľa skleníkových plynov dostupných v registri Únie. Emisie N_2O boli zahrnuté do systému EU ETS od fázy 2 (od roku 2008) na základe ich dobrovoľného začlenenia niektorými členskými štátmi, ako aj na základe povinného vykazovania spolu s PFC, a to od fázy 3 (od roka 2013).

					2011/278 príslušnému vnútroštátnemu orgánu neukladá povinnosť, aby sám určil príslušné základné obdobie na účely posúdenia historických úrovní činnosti zariadenia.
Vec C- 113/19	smernica 2003/87/ES, Charta základných práv Európskej únie	Luxaviation SA/minister životného prostredia, Luxembursko	Spoločnosť Luxaviation sa domnievala, že dokončila postup na odovzdanie kvót emisií v roku 2016, ale podľa ministerstva životného prostredia sa tak nestalo. V júni 2016 minister životného prostredia oznámil spoločnosti Luxaviation, že nesplnila svoju povinnosť odovzdať požadované kvóty v stanovenej časovej lehote, konkrétne pred 30. aprílom toho roku. Spoločnosti bola udelená pokuta a názov Luxaviation bol zverejnený na webovom sídle Environmentálnej agentúry.	26. 3. 2020	Súdny dvor sa uzniesol, že články 20, 47 a článok 49 ods. 3 Charty základných práv EÚ nebránia tomu, aby vnútroštátny súd zmenil sumu paušálnej pokuty podľa smernice o ETS, článok 41 charty sa nevzťahuje na situáciu, keď treba určiť, či členské štáty majú povinnosť, alebo možnosť zaviesť mechanizmy na upozornenie alebo upomenutie prevádzkovateľov konajúcich v dobrej viere a že zásada ochrany legitímnej dôvery nebráni uloženiu pokuty upravenej v článku 16 ods. 3 smernice 2003/87 v situácii, keď príslušné orgány neupozornili prevádzkovateľa pred uplynutím lehoty na odovzdanie kvót.

Dodatok 6

Tabuľka 6.1: Aktuálny stav vykonávania fázy 4 systému EU ETS

Opatrenie	Účel	Typ právneho aktu	Predpokladané prijatie
Zoznam odvetví vystavených riziku úniku uhlíka na roky 2021 – 2030	stanovenie nového zoznamu odvetví vystavených riziku úniku uhlíka pre fázu 4 systému EU ETS na základe kritérií na určenie odvetví s významnou úrovňou vystavenia riziku úniku uhlíka	delegované rozhodnutie Komisie	prijaté 15. februára 2019 a uverejnené v úradnom vestníku 8. mája 2019[94]
Revízia pravidiel bezodplatného prideľovania emisných kvót na roky 2021 – 2030	revízia rozhodnutia Komisie 2011/278/EÚ, ktorým sa ustanovujú prechodné pravidlá harmonizácie bezodplatného prideľovania emisných kvót platné v celej Únii s cieľom prispôsobiť ho novému právnemu kontextu stanovenému pre fázu 4	delegované nariadenie Komisie	prijaté 19. decembra 2018 a uverejnené v úradnom vestníku 27. februára 2019[95]

[94] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=SK.

[95] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0331&from=SK.

Úprava bezodplatného prideľovania kvót vzhľadom na výrobné zmeny	vymedzenie opatrení na účely úpravy úrovne bezodplatného prideľovania kvót zariadeniam na základe meniacich sa úrovní prevádzky o viac ako 15 % nahor alebo nadol v priemere za obdobie dvoch rokov	vykonávacie nariadenie Komisie	prijaté 31. októbra 2019 a uverejnené v úradnom vestníku 4. novembra 2019[96]
Aktualizácia referenčných hodnôt pre bezodplatné prideľovanie kvót na roky 2021 – 2025	stanovenie aktualizovaných referenčných hodnôt na roky 2021 – 2025 na základe údajov za roky 2016 a 2017 predložených členskými štátmi do 30. septembra 2019	vykonávacie nariadenie Komisie	2020
Zriadenie inovačného fondu	stanovenie pravidiel fungovania inovačného fondu vrátane výberového konania a kritérií	delegované nariadenie Komisie	prijaté 26. februára 2019 a uverejnené v úradnom vestníku 28. mája 2019[97]
Zriadenie modernizačného fondu	stanovenie pravidiel fungovania modernizačného fondu	vykonávacie nariadenie Komisie	prijaté 9. júla 2020 a uverejnené v úradnom vestníku 10. júla 2020[98]
Revízia nariadenia (EÚ) č. 389/2013 (nariadenie o registri)	stanovenie požiadaviek pre register Únie v súvislosti s fázou 4 vo forme normalizovaných elektronických databáz, ktoré obsahujú spoločné prvky údajov na sledovanie vydávania, držby, prevodu a rušenia kvót a na zabezpečenie prístupu verejnosti a zachovanie dôvernosti	delegované nariadenie Komisie	prijaté 12. marca 2019 a uverejnené v úradnom vestníku 2. júla 2019[99]
Zmena nariadenia (EÚ) č. 1031/2010 (nariadenie o obchodovaní formou aukcie)	umožnenie obchodovania formou aukcie s prvými 50 miliónmi kvót z trhovej stabilizačnej rezervy pre inovačný fond v roku 2020	delegované nariadenie Komisie	prijaté 30. októbra 2018 a uverejnené v úradnom vestníku 4. januára 2019[100]
Revízia nariadenia (EÚ) č. 1031/2010 (nariadenie o obchodovaní formou aukcie)	revízia niektorých aspektov aukčného postupu s cieľom plniť požiadavky pre fázu 4, najmä s cieľom umožniť obchodovanie s kvótami formou aukcie pre inovačný fond a modernizačný fond, ako aj zohľadniť klasifikáciu kvót EU ETS ako finančných nástrojov podľa smernice 2014/65/EÚ o trhoch s finančnými nástrojmi (MiFID2)	delegované nariadenie Komisie	prijaté 28. augusta 2019 a uverejnené v úradnom vestníku 8. novembra 2019[101]
Revízia nariadenia č. 601/2012 o monitorovaní a nahlasovaní	zjednodušenie, zlepšenie a objasnenie pravidiel monitorovania a nahlasovania a znižovanie administratívneho zaťaženia na základe skúseností z vykonávania z fázy 3	vykonávacie nariadenie Komisie	prijaté 19. decembra 2018 a uverejnené v úradnom vestníku 31. decembra 2018[102]

96 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1842&from=SK.
97 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0856&from=SK.
98 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1001&from=SK.
99 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1122&from=SK.
100 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0007.
101 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1868&from=SK.
102 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2066.

Revízia nariadenia č. 600/2012 o overovaní a akreditácii	zjednodušenie, zlepšenie a objasnenie pravidiel akreditácie a overovania a znižovanie administratívneho zaťaženia v čo najväčšej miere na základe skúseností z vykonávania z fázy 3	vykonávacie nariadenie Komisie	prijaté 19. decembra 2018 a uverejnené v úradnom vestníku 31. decembra 2018[103]
Nariadenie (EÚ) 2019/1603, ktorým sa dopĺňa smernica 2003/87/ES, na monitorovanie, nahlasovanie a overovanie emisií z leteckej dopravy, pokiaľ ide o systém CORSIA	doplnenie smernice o EU ETS, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré prijala Medzinárodná organizácia civilného letectva na monitorovanie, nahlasovanie a overovanie emisií z leteckej dopravy na účely vykonávania systému CORSIA	delegované nariadenie Komisie	prijaté 18. júla 2019 a uverejnené v úradnom vestníku 30. septembra 2019[104]
Usmernenia EU ETS o štátnej pomoci na obdobie rokov 2021 – 2030	revízia usmernení EU ETS o štátnej pomoci pre fázu 4 s cieľom prispôsobiť sa novým ustanoveniam zavedeným revidovanou smernicou o EU ETS pre systémy kompenzácie nepriamych nákladov na emisie oxidu uhličitého	oznámenie Komisie	2020
Delegované rozhodnutie Komisie (EÚ) 2020/1071 o vylúčení letov prichádzajúcich zo Švajčiarska zo systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v EÚ	zmena prílohy I k smernici o EU ETS na vylúčenie letov prichádzajúcich zo Švajčiarska zo systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v EÚ od 1. januára 2020	delegované nariadenie Komisie	prijaté 18. mája 2020 a uverejnené v úradnom vestníku 21. júla 2020[105]

Aktuálny stav
Plánované
Prebiehajúce
Skončené

[103] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2067&from=SK.
[104] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1603&from=SK.
[105] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D1071.

Dodatok 7

Tabuľka 7.1: Príspevky členských štátov/štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, do trhovej stabilizačnej rezervy v rokoch 2019 – 2020 (počet kvót)

Členský štát/štát EZVO, ktorý je členom EHP	Príspevky do trhovej stabilizačnej rezervy v roku 2019[106]	Príspevky do trhovej stabilizačnej rezervy v roku 2020[107]
Rakúsko	5 935 748	5 614 399
Belgicko	9 846 994	9 313 899
Bulharsko	8 292 720	7 843 771
Chorvátsko	1 614 984	1 527 552
Cyprus	932 844	882 342
Česká republika	15 406 858	14 572 765
Dánsko	5 340 750	5 051 614
Estónsko	2 904 319	2 747 085
Fínsko	7 130 025	6 744 021
Francúzsko	23 346 791	22 082 847
Nemecko	85 389 770	80 766 957
Grécko	12 684 492	11 997 782
Maďarsko	5 115 708	4 838 755
Island	166 450	157 439
Írsko	3 991 393	3 775 308
Taliansko	40 304 729	38 122 721
Lotyšsko	865 501	818 645
Lichtenštajnsko	3 725	3 524
Litva	1 792 324	1 695 292
Luxembursko	467 394	442 090
Malta	354 798	335 590
Holandsko	14 291 411	13 517 705
Nórsko	3 314 570	3 135 127
Poľsko	39 282 170	37 155 520
Portugalsko	6 478 775	6 128 029
Rumunsko	14 941 290	14 132 401
Slovensko	4 752 513	4 495 223
Slovinsko	1 577 714	1 492 300
Španielsko	32 660 234	30 892 081
Švédsko	3 457 106	3 269 946
Spojené kráľovstvo	44 480 623	42 072 540
Spolu	397 124 722	375 625 270

[106] Údaje za obdobie od januára do augusta 2019 vychádzajú z oznámenia Komisie C(2018) 2801 final z 15. 5. 2018, ktoré je k dispozícii na stránke https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf.

[107] Údaje za obdobie od septembra do decembra 2019 a od januára do augusta 2020 vychádzajú z oznámenia Komisie C(2019) 3288 final, ktoré je k dispozícii na stránke https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf.

Dodatok 8

Tabuľka 8.1: Nevyužité prostriedky z NER300 v rámci InnovFin EDP a dlhového nástroja NPE: projekty podporované v období od augusta 2019 do júna 2020

Názov projektu	Opis
VOLTALIS (EDP)	Voltalis je agregátor reakcie na strane dopytu v sektore elektrickej energie. Poskytuje inteligentné technické riešenia, ktoré umožňujú odberateľom v domácnostiach a malým komerčným a priemyselným odberateľom zúčastňovať sa na trhu s energiou a využiť svoje možnosti flexibility. Vďaka projektu sa zlepší jednak bezpečnosť dodávok znížením rizika výpadkov napätia, jednak energetická účinnosť znížením celkovej spotreby elektrickej energie. Na projekt Voltalis sa poskytla pôžička vo výške 20 miliónov EUR financovaná z nevyužitých prostriedkov z NER300.
STEELANOL (EDP): Pokroková výroba biopalív z odpadového plynu vznikajúceho pri výrobe ocele	Prevádzka Steelanol získala pôžičku vo výške 75 miliónov EUR, ktorá bola v celej výške financovaná z nevyužitých prostriedkov z NER300 na podporu demonštrácie nízkouhlíkovej výroby ocele. Cieľom tohto projektu, ktorý je prvý svojho druhu, je ukázať účinnú cestu k výrobe bioetanolu z drevného odpadu a v plnej miere ho integrovať do veľkovýrobne ocele. Predstavuje významný prelom v dekarbonizácii odvetvia.
Nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá v Taliansku (dlhový nástroj NPE)	Cieľom projektu je vytvoriť infraštruktúru nabíjania elektrických vozidiel v Taliansku. V období rokov 2019 – 2023 sa v rámci neho bude inštalovať približne 6 850 nabíjacích staníc a súvisiacich pripojení k distribučnej sieti. Financovanie projektu vo výške 25 miliónov EUR sa v celej výške poskytne z nevyužitých finančných prostriedkov z NER300.
Program elektrickej mobility spoločnosti Hamburger Hochbahn (dlhový nástroj NPE)	Cieľom tohto projektu spoločnosti Hamburger Hochbahn, prevádzkovateľa verejnej dopravy v Hamburgu, je zmodernizovať a elektrifikovať vozový park mestskej hromadnej dopravy v Hamburgu nahradením súčasných naftových autobusov 100 elektrickými autobusmi a vytvorením príslušnej nabíjacej infraštruktúry. Realizátor projektu využíva na prevádzku svojich elektrických autobusov energiu zo 100 % certifikovaných obnoviteľných zdrojov. Stratégia spoločnosti spočíva v tom, že nabíjacia infraštruktúra by mala byť modulárna a rozšíriteľná, mala by byť ľahká na údržbu a vysoko energeticky a nákladovo efektívna.
Program elektrickej mobility spoločnosti VHH v Hamburgu (dlhový nástroj NPE)	Tento projekt pomáha spoločnosti VHH, prevádzkovateľovi verejnej dopravy v Hamburgu, s nákupom približne 155 elektrických autobusov, ktoré majú nahradiť staré naftové autobusy, a s vybudovaním príslušnej nabíjacej infraštruktúry. Zahŕňa prispôsobenie štyroch dep na využívanie elektromobility a výstavbu jedného nového depa prispôsobeného pre elektrické autobusy, ako aj zavedenie softvéru a IT systémov. Realizátor projektu využíva energiu zo 100 % certifikovaných obnoviteľných zdrojov.
LIGNOL (PDA)	Tento projekt podporuje vybudovanie výrobného závodu Lignol v existujúcej celulózke v meste Mörrum vo Švédsku, v ktorom sa očakáva ročná produkcia približne 185 000 ton Lignolu (ide o obnoviteľný bioolej na báze lignínu, ktorý sa dá v akejkoľvek miere miešať v spaľovacích motoroch a je vhodný na miešanie s leteckým palivom). Okrem toho, že sa vďaka procesom výroby Lignolu znížia emisie CO_2 zo švédskeho odvetvia dopravy, sú tieto procesy vysoko energeticky efektívne a nevznikajú pri nich toxické emisie ani škodlivý odpad. Odhadované náklady na demonštračný projekt dosahujú 105,5 milióna EUR.

Solar Thermo Electric Magaldi (PDA)	Tento taliansky projekt podporuje závod, ktorý je prvý svojho druhu a zakladá sa na novom koncepte výroby a skladovania slnečnej tepelnej energie a výrobe zelenej elektriny, ktorú možno distribuovať na požiadanie. Závod bude ponúkať nepretržitú dodávku elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov bez potreby budovania dlhých prenosových vedení, čím sa nahradia náklady na tepelné elektrárne poháňané ťažkým vykurovacím olejom alebo naftou. Očakáva sa, že celková elektrina vyrobená ročne zo zariadenia bude dosahovať asi 14 300 MWh/rok. Náklady sa v súčasnosti odhadujú na 36 miliónov EUR.
BIOFOREVER (PDA)	Tento projekt podporuje demonštračnú biorafinériu na výrobu etanolu z dreva so sídlom v Rotterdame, ktorá vyprodukuje 8 000 ton etanolu ročne. Vstupom do výrobného procesu bude drevný odpad stupňov A alebo B. Výstupom z výrobného procesu bude etanol pre biopalivá. Náklady na tento demonštračný projekt sa odhadujú na 30 miliónov EUR.